

Original Research Paper

A sociological study of Tehran university students' attitudes towards academic degrees

Afsaneh Tavassoli*¹, Keiko Sakurai²

1 Associate Professor in Department of Women and Family Studies, Faculty of Social Sciences and Economics Alzahra University, Tehran, Iran

2 Professor, School of International Liberal Studies, Faculty of International Research and Education, Waseda University, Tokyo, Japan

ARTICLE INFO

Received: Mar. 6, 2023

Revised: May. 9, 2023

Accepted: Jun. 10, 2023

KEYWORDS

higher education
student
attitude
degree of education
university

* Corresponding Author

✉ afsaneh_tavassoli@alzahra.ac.ir

☎ +98 9122170773

How to Cite this article:

Tavassoli, A., & Sakurai, K. (2023).

A Sociological study of Tehran university students' attitudes towards academic degrees. *Journal of University Studies*, 1(4), 5-38.
doi: 10.22035/jous.2024.5063.1044

URL:

https://www.jous.ir/article_471.html

Copyright:

© The authors retain the copyright and full publishing rights. This is an open access article under the **CC BY 4.0** license.

<https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/>

ABSTRACT

Nowadays, acquiring educational degrees has a significant impact on various aspects of individuals' lives. Young people face tough competition to obtain an academic degree. This research aims to investigate whether students perceive educational attainment as a factor in improving and enhancing different dimensions of their lives, and whether they consider it influential on their economic, social, family, and personal growth. This study was conducted using a cross-sectional and quantitative approach, utilizing a semi-structured questionnaire among a sample of 559 male and female students from 12 universities in Tehran. After collecting the data, the questionnaire was analyzed using SPSS software. To examine the relationship between gender, marital status, university, and field of study as independent variables, and students' attitudes toward the impact of attainment of degrees as the dependent variable, the findings indicate that although there is no significant relationship between gender and students' perception of educational attainment which is gender-neutral, married students consider the degree more influential in improving their economic, social, family, and personal dimensions. The results of the ANOVA test also showed differences between students' attitudes in different universities regarding the potential of educational attainment to help them find well-paid suitable jobs. Additionally, the influence of educational attainment on social abilities, social acceptance, and social class enhancement was evaluated differently. Students in humanities fields had a different assessment regarding the impact of the degree on enhancing their life dimensions. Students believe that self-confidence, self-satisfaction, independence, better marriage, improved family and spouse relationships, and parental satisfaction are among the variables that can be achieved through educational attainment. The results indicate that students' attitudes toward educational attainment are influenced by various factors, and these relationships can vary based on marital status, university, and the field of study.

INTRODUCTION

Education is a recognized platform for development, and its cornerstone is higher education. Universities and higher education centers play an important role in innovation, adaptation to the environment and social changes, coordination with social needs, planning, management, and leadership (Araste, Bahrangi, & Sharifi, 2011). In the Iranian education system, the provision and development of the necessary human resources for society (both for men and women) is carried out by guiding students toward vocational and theoretical fields in the intermediate period (Hasanzadeh Barani & Salehi, 2015; Monshi, 2011). In Iran, the high school education system helps students be guided toward suitable fields of study based on their skills and talents (Taghizadeh & Nahidi, 2019; Monshi, 2011). In addition to the guidance that takes place, individual inclination toward a specific field or even studying at a specific university also affects the choice of major and satisfaction with the field of study. Inclination refers to an individual's preferences, beliefs, and attitudes toward something. These inclinations are shaped by environmental influences and individual experiences and are generally stable (Mohammadi et al., 2019; Suleimani Poor, 2015).

A review of domestic and foreign backgrounds in higher education and studying shows that in recent decades, issues related to higher education have been the concern of researchers in this field, and hence various researches have been conducted in this area. However, students' attitudes towards their educational qualifications have received less attention. Abbaszadeh and colleagues (2019) conducted a study to investigate and identify the advantages and challenges of continuing education. Their research results showed that continuing education has an impact on individuals' job performance, career status, and social status. Afrazabi and Khubiari (2015) found that factors influencing student identity change depending on the type of university, field of study, educational level, and the right to choose. Doart and colleagues (2010) found in their research that the mental image of the university is considered a multi-dimensional structure, including job opportunities, communication, the social life in university, and the mental image of majors, which affect it.

Weblen believes that in a competitive environment, individuals assess their value compared to others, and everyone strives to outperform others (Louis Coser, 2020). The concept of self-efficacy by Bandura, along with

other cognitive-social factors, has a significant impact on achieving success and maintaining individual health. This concept is related to an individual's judgment of their abilities to perform a specific task or adapt to specific conditions (Sim & Moon, 2015). According to Bourdieu, individual actions explain the rules governing human behaviour and performance in interaction with the field. In this approach, action is a function of the characteristics of an actor dealing with the forces of a field. Individuals are also in systems capable of transmitting through education. They create internal structures in external ones (Babae Fard & Heidarian, 2015).

Given the tendency of young people toward higher education in the Iranian education system, a high percentage of individuals enter various levels of university annually. As Khoshnevisan and colleagues (2019) found in their research, family expectations have greater importance in the students' inclination toward higher education. In other words, what leads to the desire to enter university is the desire for success and family expectations. Since universities have been the source of social changes in various fields over time and approximately 20% of unemployment rates in Iran are attributed to university graduates, awareness of individuals' attitudes can be useful in predicting their social behaviours and analyzing their performance. The question that is raised and the researchers seek to answer is: to what extent do biological and environmental factors influence students' attitudes? And is students' attitude towards educational qualifications positive or negative? And to what extent do they consider educational qualifications help contribute to their economic, social, family, and personal aspects in the future?

Based on the existing theories and definitions, the following hypotheses are examined in this study:

1. It seems that gender is related to students' perception that obtaining an educational qualification can contribute to the enhancement of their economic, social, personal, and family dimensions.
2. It seems that marital status is related to students' perception that obtaining an educational qualification can contribute to the enhancement of their economic, social, personal, and family dimensions.
3. It seems that the university study is related to students' perception that obtaining an educational degree can contribute to the enhancement of their economic, social, personal, and family dimensions.

University Studies

Vol. 1
Issue 4
Summer 2023

4. It seems that the field of study is related to students' perception that obtaining an educational qualification can contribute to the enhancement of their economic, social, personal, and family dimensions.

METHODOLOGY

This study was conducted with cross-section using a survey method among students of public universities in Tehran. The questionnaires were collected in person from students at different universities. The total number of students in Tehran universities was considered as the target population, and a sample of 400 individuals was selected using probability and simple random sampling methods. A multi-stage sampling method was used to ensure an appropriate distribution of the sample size, and ultimately, 559 participants received the questionnaires which were distributed randomly, as well. Before distributing the questionnaires, a pilot questionnaire with a sample size of 40 individuals was tested, and its reliability and validity were confirmed using Cronbach's alpha coefficient. After collecting the data, appropriate statistics were extracted using SPSS software to analyze the sample. Mean comparison tests and analysis of variance were used based on hypotheses and variables. Additionally, follow-up tests were used for result validation.

FINDINGS

Nine percent of the samples under study are between 22-26 years old, and 3.29 percent are between 18 and 22 years, indicating that less than half of the participants are younger than 26 years. Seventy-six percent of the students in the sample are single, and given the age range of 18-26 years, it suggests that there are more singles in this age group, which may indicate a delay in marriage among students. In all variables, the obtained sig value is less than 0.05 ($0.05 > \text{sig}$), indicating a significant difference in the attitudes of single and married students regarding the impact of education on economic, social, personal, and familial advancement. So far, it has been only established that there is a significant difference in the mean between the two groups of single and married students. To determine the direction of this difference, we look at the lower and upper limit columns of the confidence interval for the difference. It seems that married students, who have more experience, predict their social, familial, personal, and especially economic advancement based on the educational degree they will receive, while singles consider their educational degree less influential in their circumstances.

Considering that $0.05 \geq \text{sig}$, hypothesis H1 regarding the relationship between the university of study and the student's attitude toward education is confirmed. This means that there is at least a significant difference between the variances of the two groups. The results of the ANOVA analysis show where the differences exist, but do not indicate which pairs of means are different from each other. Therefore, post-hoc tests are used to examine the differences. Another factor examined is the field of study and its impact on students' attitudes toward the impact of education on economic, social, personal, and familial advancement. With $0.05 > \text{sig}$, hypothesis H1 is confirmed regarding economic and familial advancement. This means that there is at least a significant difference between the variances of the two groups. Therefore, the type of field of study affects economic and familial advancement. On the other hand, since sig is less than 0.05 for social and personal variables, hypothesis H1 is not confirmed for these two variables. This means that there is no significant difference between the variances of the two groups.

Figur1. Significance test of average variables between students from different fields

		Sum of squares	df	Mean	F	Sig
Economic promotion	Between groups	10/792	3	3/597	3/021	0/029
	Intergroup	659/760	554	1/191	-	-
Social promotion	Between groups	5/553	3	1/851	2/444	0/063
	Intergroup	419/496	554	0/757	-	-
Individual promotion	Between groups	4/218	3	1/406	1/321	0/267
	Intergroup	589/469	554	1/064	-	-
Family promotion	Between groups	9/426	3	3/145	4/870	0/002
	Intergroup	357/847	554	0/646	-	-

CONCLUSION

Given the current circumstances and the increasing trend toward obtaining a degree, it was deemed necessary to examine the factors influencing students' attitudes towards their educational credentials. Attitude is a general evaluation of an object or anything else based on cognitive, affective, and behavioural information. To examine this more accurately, four factors were considered: economic, social, individual, and familial. The marital

status of the students was also investigated, and the results indicated a significant relationship. In other words, whether students are single or married affects their attitude towards their educational credentials. This finding is consistent with Hajibabaadi's (2014) study, which showed the significant impact of marital status on the motivation for progress in medical and paramedical students. The results of this research also indicate the influence of marital status on the attitudes of non-medical students. In general, we also observe significant differences in attitudes between single and married individuals in everyday life. According to Habibi Kaliber's (2014) research, classroom and university quality have a significant relationship with students' performance.

This research also showed a significant relationship between the type of university and students' attitudes towards the impact their obtained degree can have on various aspects of their lives. The results of Fang and Zhang's (2018) study demonstrated that improving the quality of the learning environment increases optimism, job compatibility, and motivation of individuals. This research also showed that the university has a significant impact on individuals' attitudes towards the influence of their credentials on motivation, self-confidence, differentiation, and similarity, confirming previous research findings. As Hossein Zadeh Farmi (2022) also stated, for student communities in Iran and the world, multiple functions can be envisioned: educational, social, scientific, cultural, psychological, and hopeful functions. This means that the university is a dynamic and effective structure in society. Based on these considerations, it is recommended that universities and higher education institutions pay special attention to the quality of classrooms and learning environments. Additionally, educational programs and majors should be designed based on the needs and expectations of students. Furthermore, creating a suitable learning environment and improving the quality of education are essential for increasing students' job compatibility and motivation. Lastly, increasing students' awareness of the impact of their educational credentials on the consequences of their lives and emphasizing the importance of choosing a major can also be beneficial.

NOVELTY

Given that students are one of the main pillars of universities and form the main future workforce of various social organizations and institutions, their

attitudes and satisfaction regarding their field of study and educational credentials are influential factors in creating motivation and improving the quality of knowledge. Therefore, planning in this area is of utmost importance. One of the most important reasons for students to continue their education and obtain a degree is employment and future career prospects. Concerns about the future are a global issue and not specific to our country, so conducting national and regional studies to understand students' attitudes toward various aspects of education can be useful in predicting their social behaviours. A review of domestic and foreign backgrounds in higher education and studying shows that in recent decades, issues related to higher education have become the concern of researchers in this field, and various studies have been conducted in this area. However, students' attitudes towards their educational credentials have received less attention.

ACKNOWLEDGEMENT

This study is part of a joint international research program that was conducted by Afsaneh Tavassoli (conductor) and Keiko Sakurai (collaborator) and was financially supported by the Organization for Islamic Area Studies, Waseda University (Japan).

CONFLICT OF INTEREST

The authors declare no conflict of interest.

University Studies

Vol. 1
Issue 4
Summer 2023

BIBLIOGRAPHY

- Abbasnejad, T., Bahri, S., & Baneshi, E. (2019). Studying the effect of continuing education on job performance and perceived career success. *Journal of Sustainable Human Resource Management*, 1(1), 52-31. doi: [10.22080/SHRM.2019.2355](https://doi.org/10.22080/SHRM.2019.2355)
- Adams, Jr., & Richard, H. (2003). *International Migration, Remittances and the Brain Drain: A Study of 24 Labor Exporting Countries*, World Bank, Development Research Group, Working Paper Series, June.
- Aeini, B., Moosavand, M., Heidari, A., & Sabbar, S. (2023). Respecting Employee Privacy and Professional Productivity: a Grounded Theory Study in Iran. *Cadernos de Educação Tecnologia e Sociedade*, 16(4), 1268-1279. doi: 10.14571/brajets.v16.n4.1268-1279
- Afrasiabi H., & Khoobyari F. (2016). Student identity and its related factors among students in Yazd Universities. *IRPHE*, 21(4), 1-19. (In Persian)
- Albarracín, D. & Johnson, B. T. (2018). *Handbook of Attitudes: Basic Principles* (2nd ed.). New York: Routledge.
- Albarracín, D., & Shavitt, S. (2018). Attitudes and Attitude Change. *Annual Review of Psychology*, 69, 299-327.
- Arasteh, H, R. Behrangi, M.R., & Sharifi Hosseinabadi, M. (2011). Investigating the effective factors in the decision of fourth year high school students to continue their studies at the university. *Higher education in Iran*, 4(4), 1-24. (In Persian)
- Babaei Fard, A., & Heidarian, A. (2013). Study of some social factors affecting domestic violence. *Women and Society*, 4(20), 35-52. (In Persian)
- Benson, G., Finegold, D. & Mohrman, S. (2004). You paid for the skills, now keep them: Tuition reimbursement and voluntary turnover. *Academy of Management Journal*, 47, 315-331.
- Falahati, L. (2013). Quality of College Life (QCL) of Students: A Study among Tehran and Kurdistan College Students. *Journal of Iranian Cultural Research*, 6(3), 151-172. (In Persian)
- Fang, W. et al. (2018). Relationships between optimism, educational environment, career adaptability and career motivation in nursing undergraduates: A cross-sectional study. *Nurse Education Today*, 68, 33-39.
- Fazeli, Z. Fazeli Bavand Pour, Fs Rezaee Tavirani, M. Mozafari, M. Haidari Moghadam, R. (2013). Professional ethics and its role in the medicin, *Ilam University of Medical Science*, 20(4), 10-17. (In Persian)
- Ghaderi R, Dastjerdi R, Soroush Z, Mouhebati M. (2003) Influential factors in medical students` attitudes towards studying medicine in 2002. *Iranian Journal of Medical Education*; 3(2): 47 -55. (In Persian)

- Gutman, J., & Miaoulis, G. (2003). Communicating a quality position in service delivery: An application in higher education. *Journal of Managing Service Quality*, (2)13, 105-111.
- Habibi Kleiber, Ramin (2014). The Relationship between Perception of the Quality of Classroom Structure and Academic Performance of Students of Shahid Madani University of Azerbaijan, *The First National Conference on Sustainable Development in Educational Sciences and Psychology*, Social and Cultural Studies, Tehran. (In Persian)
- Hasanzadehbarani, S., & Salehi, E. (2016). Quality improvement human resources training of higher education by emphasizing the production and construction of social capital. *Quarterly Journal of Training & Development of Human Resources*, 3(10), 23-49 (in Persian)
- Hosseinzadeh Feremi, M. (2022). Student's community functions in their cultural empowering. *Journal of University Studies*, 1(1), 183-205. (In Persian)
- Jain, S., & Dowson, M. (2009). Mathematics Anxiety as a Function of Multidimensional Self-Regulation and Self-Efficacy. *Contemporary Educational Psychology*, 34, 240-249.
- Khoshnevisan F., Sharifi S, Neyestani, M. R., & Fazeli N. (2019) The value of higher education: analysis of reasons for tendency to study at university. *IRPHE*, 25(2), 43-61. (In Persian)
- Lai, C.S. (2014). College freshmen's self-efficacy, effort regulation, perceived stress and their adaptation to college. *Asian Journal of Humanities and Social Sciences*, 2(2), 107-117.
- Loots, S., & Walker, M. (2016). A capabilities-based gender equality policy for higher education: Conceptual and methodological considerations. *Journal of Human Development and Capabilities*, 17(2), 260-277.
- Lubker, J. R & Etzel, E. F, (2008). College Adjustment Experiences of First-Year Students: Disengaged Athletes, Nonathletes, and Current Varsity Athletes. *NASPA Journal*, 44(3), 457-480.
- Maio, G. R., Haddock, G., & Verplanken, B. (2018). *The Psychology of Attitudes and Attitude Change* (3rd ed.). London: Sage
- Maneshi, F. Zohrehvand, R. and Mashini, F. (2011). "The role of students' gender composition in theoretical and skill branches on the rate of girls and boys entering universities." *Women in Development and Politics*, Volume 8, Number 2, pp. 53-3. (In Persian)
- Marginson, S. (2016). Higher education and inequality in AngloAmerican societies. In *Student equity in Australian higher education* (pp. 165-182). Springer.
- Mohammadi N, Fallahi-khoshknab M, rahgoy A, hosseini M. (2019) Investigation factors affecting Academic tendency in Master student of Nursing in Students of Tehran University of Medical Sciences in 2018. *3 JNE*; 8 (4) :1-8(In Persian)

University Studies

Vol. 1
Issue 4
Summer 2023

- Paya, A., & Ebrahimabadi, H. (2022). Our expectations of universities in the next few decades: Developments in universities responsibilities and functions. *Interdisciplinary Studies in the Humanities*, 14(3), 9-48. doi: 10.22035/isih.2022.4784.4697
- Ranjbarhaji Abadi, N., Azimpour, A., Ebrahimim, R., Rezaei, M., Heidari, Sh., Zareipour, M., Tizfahm, T., & Bagherzadeh, N. (2015). Comparison of academic achievement motivation of single and married students of Islamic Azad University, Urmia Branch, *National Conference on Youth Health and Conference Type of Conference: Islamic Azad University*. (In Persian)
- Rastegar Khaled, A. (2011). The Effect of gender Differences on the Academic Achivement Motivation. *Women's Strategic Studies*, 13(50), 81-124. (In Persian)
- Ritzer, G. (2014). *Contemporary sociological theory* (M. Salasi. Trans.). Tehran, Iran: Elmi. (In Persian)
- Rozance, CP (1991). Cheating in medical schools: implications for students and patients. *JAMA*, 266(17), 2453-6.
- Sabzali, M., Darvishi, M., & Moosavand, M. (2024). Metaverse in Iran. *Journal of Cyberspace Studies*, 8(1), 121-144. doi:10.22059/jcss.2024.95894
- Sarfi, M., Sarfi, T., Aris, S., Zohouri, M., & Aeini, B. (2023). Religion and Migration: An Iranian Survey. *Migration Letters*, 20(S4), 470–480. doi: 10.59670/ml.v20iS4.3871
- Seidman, S. (2016). *Contested knowledge* (3rd ed.; H. Jalili, Trans.). Tehran, Iran: Ney. (In Persian)
- Sierles, F. & Hendrickx I. (1980). Cheating in medical school. *Academic Medicine*, 55(2), 124-5.
- Sim, H. S., & Moon, W. H. (2015). Relationships between Self-Efficacy, Stress, Depression and Adjustment of College Students. *Indian Journal of Science and Technology*, 8(35).1-4.
- Sperry, L. (2015). Mental Health and Mental Disorders: An Encyclopedia of Conditions, Treatments, and Well-Being [3 volumes]: An Encyclopedia of Conditions, Treatments, and Well-Being. *Santa Barbara, CA: ABC-CLIO*, p. 47.
- Subramony, M., Segers, J., Chadwick, C., & Shyamsunder, A. (2018). Leadership development practice bundles and organizational performance: the mediating role of human capital and social capital. *Journal of Business Research*, 83, 120-129.
- Taj Rooshan, N., & Zourofi, M. (2015). The relationship between social and cultural factors with the selection of field of study criteria among Islamic Azad University students. *Sociological studies*, 8(27), 81-97. (In Persian)
- Taylor, J. L. (2015). Person-environment interaction: *Effects of student-faculty congruence on academic satisfaction and achievement of student*. A dissertation submitted for doctor of education, Washington State University.
- Yau, H. K., Sun, H., & Cheng, A. L. F. (2012). Adjusting to university: the Hong Kong experience. *Journal of Higher Education Policy and Management*, 34(1), 15–27.

مقاله پژوهشی

مطالعه جامعه‌شناختی نگرش دانشجویان دانشگاه‌های تهران به مدرک تحصیلی

افسانه توسلی^{۱*}، کیکو ساکورایی^۲

۱ دانشیار گروه مطالعات زنان و خانواده، دانشکده علوم اجتماعی و اقتصادی، دانشگاه الزهراء، تهران، ایران

۲ استاد دانشکده تحقیقات و آموزش بین‌المللی، دانشگاه واسدا، توکیو، ژاپن

چکیده

امروزه مدرک تحصیلی بر ابعاد مختلف زندگی افراد تأثیرگذار است؛ به طوری که جوانان، برای کسب مدرک تحصیلی، رقابت‌های سنگینی را پشت سر می‌گذارند. هدف پژوهش حاضر این است که دریابیم آیا دانشجویان همچنان مدرک تحصیلی را عاملی برای بهبود و ارتقای ابعاد زندگی‌شان می‌دانند و آن را بر رشد اقتصادی، اجتماعی، خانوادگی و فردی خود مؤثر تلقی می‌کنند یا نه. این پژوهش به صورت مقطعی و با رویکرد کتبی با روش پیمایش در بین یک نمونه ۵۵۹ نفری از دانشجویان دختر و پسر ۱۲ دانشگاه دولتی تهران در قالب پرسش‌نامه‌ای محقق‌ساخته انجام گرفته است. پس از گردآوری داده‌ها، با استفاده از نرم‌افزار SPSS به تحلیل و توصیف پرسش‌نامه پرداخته شده است. جنسیت، وضعیت تأهل، دانشگاه و رشته‌ی تحصیلی به‌عنوان متغیرهای مستقل، و نگرش دانشجویان به تأثیر مدرک تحصیلی بر ارتقای ابعاد اقتصادی، اجتماعی، فردی و خانوادگی زندگی به‌عنوان متغیر وابسته در نظر گرفته شده است. یافته‌ها نشان می‌دهند که اگرچه رابطه معناداری بین جنسیت و نگرش دانشجویان به مدرک تحصیلی وجود ندارد و ادراک دانشجویان از مدرک تحصیلی فراجنسیتی شده است، اما دانشجویان متأهل بیش از دانشجویان مجرد مدرک را در ارتقای ابعاد اقتصادی، اجتماعی، خانوادگی و فردی زندگی مؤثر می‌دانند. نتایج آزمون آنووا نشان داد که در نگرش دانشجویان به این که آیا مدرک تحصیلی می‌تواند در یافتن شغلی با درآمد مناسب به آن‌ها کمک کند یا نه تفاوت وجود دارد. همچنین، تأثیر مدرک تحصیلی بر توانمندی اجتماعی، جامعه‌پذیری و ارتقای طبقه‌ی اجتماعی متفاوت ارزیابی شده است. نگرش دانشجویان رشته‌های علوم انسانی به این که مدرک تحصیلی می‌تواند باعث ارتقای ابعاد زندگی آن‌ها باشد یا نه، نسبت به دانشجویان سایر رشته‌ها، متفاوت ارزیابی شده است. دانشجویان عقیده دارند که اعتماد به نفس، رضایت از خود، استقلال، ازدواج بهتر، دستیابی به موقعیت بهتر در خانواده‌ی خود و همسر و رضایتمندی والدین، از جمله متغیرهایی هستند که با دستیابی به مدرک تحصیلی محقق خواهند شد. نتایج نشان می‌دهند که نگرش دانشجویان به مدرک تحصیلی تحت تأثیر عوامل مختلفی قرار دارد و این می‌تواند براساس وضعیت تأهل، دانشگاه محل تحصیل و رشته تحصیلی متغیر باشند.

اطلاعات مقاله

تاریخ دریافت: ۱۴۰۱/۱۲/۱۵

تاریخ اصلاح: ۱۴۰۲/۰۲/۱۹

تاریخ پذیرش: ۱۴۰۲/۰۳/۲۰

واژگان کلیدی:

آموزش عالی
دانشجو
نگرش
مدرک تحصیلی
دانشگاه

* نویسنده مسئول

afsaneh_tavassoli@alzahra.ac.ir ✉

۹۸-۹۱۲۲۱۷۰۷۷۳ ☎

چگونه به این مقاله ارجاع دهیم:

توسلی، افسانه؛ و ساکورایی، کیکو (۱۴۰۲). مطالعه جامعه‌شناختی نگرش دانشجویان دانشگاه‌های تهران به مدرک تحصیلی. فصلنامه مطالعات دانشگاه، ۳۸-۵، (۴۱).
doi: 10.22035/jous.2024.5063.1044

URL: https://www.jous.ir/article_471.html

© نویسندگان دارای حق نشر و کلیه حقوق انتشار می‌باشند. دسترسی به متن کامل مقاله براساس قوانین کپی‌رایت کامانز CC BY 4.0 آزاد است.

<https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/>

۱. مقدمه و بیان مسئله

آموزش به عنوان یکی از بسترهای توسعه شناخته شده است و رکن اساسی آن آموزش عالی است. دانشگاه‌ها و مراکز آموزش عالی در نوآوری، سازگاری با محیط و تحولات اجتماعی، هماهنگی با نیازهای اجتماعی، برنامه‌ریزی، مدیریت و رهبری نقش مهمی دارند (آراسته، بهرنگی و شریفی، ۱۳۹۰). آموزش نوعی سرمایه‌گذاری برای فعالیت اجتماعی و اشتغال نیروی کار محسوب می‌شود و رواج فناوری‌های نوین ارتباطی چشم‌انداز جدیدی برای نیروی کار متخصص در ایران فراهم آورده است (سبزی‌علی و دیگران، ۲۰۲۴). در نظام آموزشی ایران، تأمین و پرورش نیروی انسانی مورد نیاز جامعه، اعم از زن و مرد، با هدایت کردن دانش‌آموزان به رشته‌های مهارتی و نظری در دوره متوسطه صورت می‌پذیرد (حسن‌زاده بارانی و صالحی، ۱۳۹۴؛ منشی و همکاران، ۱۳۸۹).

نیروی انسانی بی‌شک یکی از عناصر مهم در توسعه آموزش محور هستند. عامل انسانی مهم‌ترین بخش تحول و توسعه جوامع انسانی است (سوبرامونی، ۲۰۱۸). آموزش و تحصیلات از جانب سازمان‌های امروزی به عنوان شاخصی از سطح مهارت یا بهره‌وری افراد معرفی می‌شوند و عاملی مهم در تصمیم‌های استخدامی در نظر گرفته می‌شوند (بنسون و همکاران، ۲۰۰۴). در ایران، نظام آموزشی در دوران دبیرستان کمک می‌کند تا دانش‌آموزان، با توجه به مهارت‌ها و استعدادهاشان، به شاخه‌های تحصیلی مناسب هدایت شوند (نقی‌زاده و ناهیدی، ۱۳۹۸؛ منشی و همکاران، ۱۳۸۹). علاوه بر این هدایت، گرایش فرد به یک رشته تحصیلی خاص، یا حتی تحصیل در یک دانشگاه خاص، بر انتخاب رشته و رضایت از رشته تحصیلی مؤثر است. گرایش به معنای تمایلات و عقاید و اعتقادات یک فرد نسبت به یک چیز است. این تمایلات در پی تأثیر محیطی و تجربه‌های فرد شکل می‌گیرند و کم‌وبیش قوام دارند (محمدی و همکاران، ۱۳۹۸؛ سلیمان‌پور، ۱۳۹۴).

گرایش هر فرد به یک چیز یا به یک شخص از نگرش آن فرد نشئت می‌گیرد. طبق تعریف‌های موجود، نگرش همان ارزشیابی‌ای است که فرد نسبت به فردی، وسیله‌ای، موقعیتی و یا به هر امر دیگری دارد. این نگرش می‌تواند متأثر از عوامل زیستی و محیطی

باشد. پژوهشگران معتقدند که ادامه تحصیل در دانشگاه رویدادی است که تغییراتی در مفروضات فرد نسبت به خود و دیگران ایجاد می‌کند. در حقیقت، دوره‌ای چالش‌برانگیز است که بر زندگی فردی و اجتماعی اثرگذار است (لوبکر و اتزل^۱، ۲۰۰۸؛ مارگینسون^۲، ۲۰۱۶). این تجربه از تنوع زیادی برخوردار است، به حدی که برای برخی از دانشجویان حس بر خورداری از حمایت و کسب موقعیت‌های بهتر در روند تحصیل را راه به همراه دارد و برای برخی دیگر احساس عدم حمایت و از دست دادن موقعیت‌ها را (یائو، سان و چنگ^۳، ۲۰۱۲؛ لوتس و والکر^۴، ۲۰۱۲). می‌توان گفت که دانشگاه یکی از مهم‌ترین محیط‌هایی است که در کنار عوامل زیستی، بر نگرش افراد اثر می‌گذارد و آن را می‌سازد. در واقع، تجربه‌های افراد، با قرار گرفتن در محیط‌های متفاوت، بر نگرش ایشان تأثیرگذار است. با توجه به گرایش جوانان به تحصیلات عالی در نظام آموزشی ایران، درصد بالایی از افراد سالانه وارد سطوح مختلف دانشگاهی می‌شوند (صرفی و دیگران، ۲۰۲۳؛ آیینی و دیگران، ۲۰۲۳). همان‌طور که خوشنویسان و همکاران (۱۳۹۸) دریافته‌اند، انتظاراتهای خانواده اهمیت بیشتری در تمایل دانشجویان به آموزش عالی دارد. به عبارتی، آن‌چه که موجب تمایل افراد به ورود به دانشگاه می‌شود ناشی از میل موفقیت‌طلبی خانواده‌ها است. حال باید دریافت که پس از ورود به نظام آموزش عالی، نگرش دانشجویان به مدرکی که قرار است دریافت کنند چیست.

با توجه به این‌که دانشجویان یکی از ارکان اصلی سازمان‌ها و ارگان‌های مختلف را در آینده تشکیل می‌دهند و نگرش آن‌ها به رشته و مدرک تحصیلی‌شان عامل مؤثری در ایجاد انگیزه و ارتقای کیفیت دانش است (سیرلس و هندریکس^۵، ۱۹۸۰)، بنابراین برنامه‌ریزی در این زمینه از اهمیت خاصی برخوردار است. یکی از مهم‌ترین دلایل ادامه تحصیل و دریافت مدرک توسط دانشجویان دغدغه‌ی آن‌ها نسبت به تأمین شغل در آینده و کسب شأن و منزلت اجتماعی است. نگرانی نسبت به آینده مقوله‌ای جهانی است و مختص به کشور ما نیست؛ لذا انجام مطالعات ملی و منطقه‌ای برای آگاهی از نحوه نگرش دانشجویان به

1. Lubker & Etzel
2. Marginson
3. Yau, Sun & Cheng
4. Loots & Walker
5. Sierles & Hendrickx

مقولات مختلف مرتبط با تحصیلات عالی می‌تواند مفید باشد (روزنس، ۱۹۹۱). همچنین، از آن‌جا که در دانشگاه‌ها در طول زمان منشأ تحولات جامعه در عرصه‌های مختلف بوده‌اند و در حدود ۲۰ درصد از نرخ بیکاری در ایران به دانش‌آموختگان دانشگاه‌ها مربوط می‌شود، لذا آگاهی از این نگرش افراد برای پیش‌بینی رفتارهای اجتماعی و تحلیل عملکرد آن‌ها می‌تواند مفید باشد. سؤالی که مطرح می‌شود این است که عوامل زیستی و محیطی تا چه حد بر نگرش دانشجویان به مدرک تحصیلی تأثیر دارد؟ آیا این نگرش در مقطع کنونی مثبت است یا منفی؟ آن‌ها مدرک تحصیلی را تا چه حد در ارتقای ابعاد اقتصادی، اجتماعی، خانوادگی و فردی زندگی خود در آینده دخیل می‌دانند؟

۲. پیشینه پژوهش

در دهه اخیر، مسائل مربوط به آموزش عالی به دغدغه پژوهشگران این عرصه تبدیل شده و پژوهش‌های مختلفی انجام شده است. اما نگرش دانشجویان به مدرک تحصیلی کمتر مورد توجه بوده است.

عباس‌نژاد و همکاران (۱۳۹۸) در مقاله «شناسایی مزیت‌ها و چالش‌های ادامه تحصیل و بررسی تأثیر آن بر موفقیت شغلی ادراک شده و عملکرد شغلی» به بررسی مزیت‌ها و چالش‌های ادامه تحصیل پرداخته‌اند. براساس نتایج پژوهش آن‌ها، ادامه تحصیل بر عملکرد و موفقیت شغلی و موقعیت اجتماعی افراد مؤثر است؛ از این‌رو، لازم است که خود دانشجویان، به‌عنوان افرادی که در این روند درگیر هستند، ارزیابی شوند و دیدگاهشان به این موضوع دقیق‌تر بررسی شود. هدف از این پژوهش شناخت نگرش دانشجویان به ابعاد مختلف تأثیر تحصیلات عالی بر زندگی و کیفیت افراد است. این نگرش از جنبه‌های مختلف اقتصادی، اجتماعی، فردی و خانوادگی مورد بررسی قرار گرفته است.

افراسیابی و خوبیاری (۱۳۹۴) در مقاله «هویت دانشجویی و عوامل مرتبط با آن در میان دانشجویان دانشگاه‌های یزد»، با بررسی عوامل مؤثر بر هویت دانشجویی، دریافته‌اند که برحسب نوع دانشگاه، رشته تحصیلی، مقطع تحصیلی و حق انتخاب، تعلق داشتن به هویت دانشجویی تغییر می‌کند. سرمایه اجتماعی، چشم‌انداز شغلی، امید به آینده، رشته

تحصیلی و درآمد خانواده مهم‌ترین متغیرهای تبیین‌کننده هویت دانشجویی هستند. تقویت مهارت‌ها و سرمایه اجتماعی و فرهنگی دانشجویان، در کنار رفع مشکلات شغلی و ترسیم امید و چشم‌انداز روشن از آینده، می‌تواند احساس تعلق آن‌ها به هویت حرفه‌ای‌شان را ارتقا بخشد و از این طریق، دلبستگی و موفقیت آن‌ها را در ایفای نقش افزایش دهد.

رستگار خالد (۱۳۹۰) در مقاله «تفاوت‌های جنسیتی در انگیزش و پیشرفت تحصیلی دانشجویان» به مرور نظری تأثیر تفاوت‌های جنسیتی بر توانایی‌های شناختی و عملکرد تحصیلی با استناد به دیدگاه‌های مختلف پرداخته و نتیجه گرفته است که دختران، به لحاظ سطح یادگیری و انگیزه پیشرفت، کمتر از پسران نیستند.

دوآرت^۱ و همکاران (۲۰۱۰) در پژوهشی با عنوان «درک تصویر دانشگاه: رویکرد مدل معادلات ساختاری» دریافتند که تصویر ذهنی از دانشگاه به شکل سازه‌ای چندبُعدی در نظر گرفته می‌شود که چهار بُعد فرصت‌های شغلی، ارتباطات، زندگی اجتماعی دانشگاه و تصویر ذهنی رشته‌ها بر آن تأثیرگذار است. همچنین، آن‌ها نشان دادند که ابعاد زندگی اجتماعی و فرصت‌های شغلی شاخص‌های مهم‌تری نسبت به ارتباطات و رشته‌ها هستند.

گاتمن و میاولی^۲ (۲۰۰۳) در پژوهشی با عنوان «برقراری یک موقعیت با کیفیت در ارائه خدمات: یک برنامه کاربردی در آموزش عالی» با استفاده از اطلاعات به دست آمده از دو دسته دانشجوی و غیردانشجو دریافتند که سطح علمی دانشگاه، محیط علمی، مناسبات و ارتباطات علمی آن با جامعه علمی بین‌المللی و سایر دانشگاه‌های معتبر، برای توضیح امتیاز جهانی دیدگاه به یک دانشگاه معنادار است. عوامل دیگری نیز که به نظر می‌رسد بر تصور جامعه از دانشگاه مؤثر باشند عبارت‌اند از: رسانه‌ها، حضور در جامعه و اینترنت، توسعه فرهنگی جامعه، بهبود مدیریت فرایندهای اداری مانند تسهیل در جذب، و همچنین تلاش برای جلب رضایت افراد از بودن در نظام آموزشی و تلاش برای یافتن شغل برای دانش‌آموختگان.

با بررسی این پژوهش‌ها، در می‌یابیم که در آن‌ها نگرش دانشجویان به مدرک تحصیلی چندان مورد توجه قرار نگرفته است؛ حال آن‌که مشاهده می‌شود در جامعه امروزی، مدرک تحصیلی به عنوان یک پرستیژ اجتماعی مطرح است. همان‌طور که تاج‌روشن و ظروفی

1. Duarte

2. Gutman & Miaoulis

(۱۳۹۴) در پژوهشی با عنوان «بررسی رابطه عوامل اجتماعی و فرهنگی با معیارهای انتخاب رشته تحصیلی دانشجویان دانشگاه آزاد اسلامی واحد تبریز» بیان کرده‌اند، بین میزان تشویق دیگران و سرمایه فرهنگی با معیار علاقه شخصی، پرستیژ اجتماعی، و بین درآمد و بازار کار با انتخاب رشته تحصیلی رابطه مثبت معناداری وجود دارد. بنابراین، بررسی نگرش دانشجویان به مدرک تحصیلی نیز اهمیت پیدا می‌کند.

۳. چارچوب نظری

نگرش به عنوان یک ارزیابی کلی از یک شیء یا هر چیزی که براساس اطلاعات شناختی، عاطفی و رفتاری است تعریف می‌شود (مایو^۱ و همکاران، ۲۰۱۸). با توجه به تعریف و مفهوم اشاره شده، می‌توان گفت که ارزیابی جنبه غالب نگرش است (آلبراسین و جانسون، ۲۰۱۸؛ آلبراسین و شاولیت، ۲۰۱۸). گوردن ویلارد آلپورت^۲، روان‌شناس آمریکایی و از اولین نظریه پردازان انواع شخصیت، این مفهوم را این طور تعریف می‌کند: «نوعی آمادگی ذهنی و عصبی که از طریق تجربه سازماندهی می‌شود و در رفتار و احساس فرد نسبت به مسائلی که با آن‌ها در ارتباط است تأثیر بسیاری دارد.» (به نقل از: اسپری^۳، ۲۰۱۵، ۴۷). نگرش فرد در دوره‌های مختلف زندگی اش و هماهنگی با محیط اطرافش دستخوش تغییر می‌شود. دانشگاه‌ها یکی از محیط‌هایی هستند که از زمان پیدایش تا کنون تأثیر زیادی بر تغییر نگرش دانشجویان گذاشته‌اند. معمولاً موفقیت در کاری و رسیدن به هر هدفی نیازمند داشتن نگرش مثبت به آن عمل است. نگرش دانشجویان به رشته و مدرک تحصیلی خود از جمله موارد فردی و شخصیتی دخیل در پیشرفت علمی آن‌ها است. لازمه دستیابی به موفقیت و رسیدن به اهداف داشتن نوعی نگرش مثبت به آن عمل یا هدف است (قادری و همکاران، ۱۳۸۲). عوامل زیستی و ژنتیکی و برخورد مکرر با یک محرک نگرش افراد به آن محرک را مثبت یا منفی می‌کند. بنابراین، می‌توان به راحتی دو عامل زیستی و محیطی را اساس شکل‌گیری نگرش افراد معرفی کرد (ادوارد^۴ و همکاران، ۲۰۱۳).

1. Maio
2. Gordon Willard Allport
3. Sperry
4. Edward

نیاز به خودیابی یا خودشکوفایی، که برای نخستین بار توسط کورت گلدشتاین^۱ ابداع شد، به تمایل بشر برای تحقق بخشیدن به خویشتن، یعنی به گرایش او به شکوفا شدن آن چیزی که بالقوه در وی وجود دارد، اشاره دارد. به عبارت دیگر، یک فرد باید آن چیزی شود که می‌تواند باشد (آدامز و ریچارد^۲، ۲۰۰۳). در جامعه امروز، دانشگاه و تحصیلات عالی می‌تواند پلی باشد برای تحقق بسیاری از نیازها.

در سلسله مراتب نیازها، نیازهایی که در پله‌های پایین نردبان انگیزش هستند باید قبل از آن‌هایی که در پله‌های بالای نردبان هستند ارضا شوند. در واقع، نیازهای رده‌های بالاتر ظاهر نمی‌شوند تا زمانی که نیازهای رده‌های پایین‌تر حداقل تا حدودی ارضا شوند. سلسله مراتب نیازهای انسان از پایین به بالا به ترتیب عبارت‌اند از: نیازهای فیزیولوژیک، نیاز به امنیت، نیاز اجتماعی (تعلق)، نیاز به احترام که خود بر دو نوع است: یکی نیاز به عزت نفس و دیگری نیاز به احترام از سوی دیگران.

به نظر وبلن^۳، احترام به نفس همان احترامی است که دیگران به انسان قائل‌اند، و در نتیجه کسی که به خاطر عدم توفیق در کوشش‌های رقابتی مورد پسند جامعه چنین حرمت و احترامی را به دست نیورد، از فقدان حرمت نفس رنج خواهد برد. پس انگیزه تلاش وقفه‌ناپذیر در جامعه نوین و در فرهنگ رقابتی، در هراس از دست دادن حرمت نفس ریشه دارد. وبلن معتقد است که در یک فرهنگ رقابتی، انسان‌ها ارزش خودشان را در مقایسه با ارزش دیگران می‌سنجند و هر کسی در تکاپوی آن است که از دیگران پیشی بگیرد. این تلاش برای پیشی گرفتن تحت عناوینی همچون «تمایز از دیگران» نمود می‌یابد، که در آن فرد می‌کوشد با کسب موقعیت‌های بهتر، تمایز خود را از دیگران نشان دهد و در مقابل، حتی گاهی با نشان دادن تشابه با طبقه یا قشری در سطح بالاتر، از سایر افراد پیشی بگیرد. به تعبیر کلارک^۴ (نقل در: فاضلی و همکاران، ۱۳۹۱)، انسان دانشگاهی صرفاً دانش‌آموخته یا مدرس دانشگاه نیست، بلکه کسی است که بتواند فرهنگ دانشگاهی و شیوه زندگی و تفکر دانشگاهی را در دوران تحصیل بیاموزد و آن را به شیوه غالب زندگی‌اش تبدیل کند.

1. Goldstein
2. Adams & Richard
3. Veblen
4. Clark

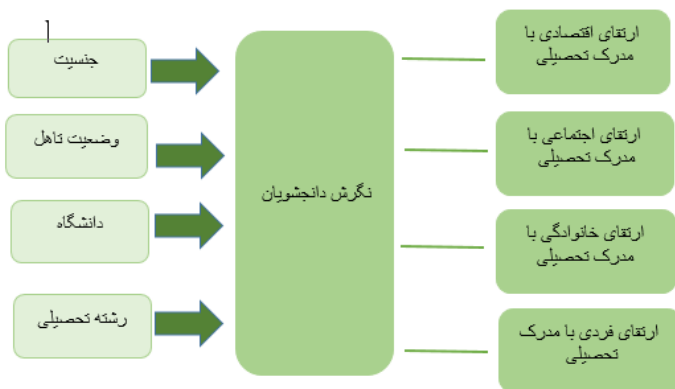
مفهوم خودکارآمدی بندورا^۱، همراه با برخی عوامل شناختی - اجتماعی دیگر، تأثیر بسزایی در دستیابی به موفقیت و حفظ سلامت فرد دارد. این مفهوم به قضاوت فرد در مورد توانایی‌های خود در انجام کاری خاص و یا تطبیق با شرایط خاص مرتبط می‌شود (سیم و مون^۲، ۲۰۱۵) و به باورهای افراد در مورد کفایتشان به این‌که در کارهایشان تا چه اندازه موفق می‌شوند ارتباط دارد (لای^۳، ۲۰۱۴). در واقع، باور به خودکارآمدی، احساس شایستگی و کفایت در کنار آمدن با زندگی است و عبارت است از این عقیده محکم که ما براساس منابع اطلاعاتی مختلف توانایی‌هایمان را ارزیابی می‌کنیم. خودکارآمدی به این معنا است که فرد این حس را داشته باشد که قادر است رویدادها و پدیده‌ها را برای رسیدن به هدف مطلوب خود سازماندهی کند (جین و داوسون^۴، ۲۰۰۹؛ تیلور^۵، ۲۰۱۵).

براساس نظر آلفرد شوتس^۶، معرفت و عمل ارتباط درونی و هر دو ساخت معنایی دارند. معنا عمل را هدایت می‌کند و رفتار را به کنش تبدیل می‌کند. نظام معنایی شوتس تا حدی اجتماعی است؛ بدین معنا که معرفت چیزی نیست که خود فرد به تنهایی کسب کرده باشد، بلکه در فرایند اجتماعی شدن و در ارتباط با دیگران کسب می‌شود (ریترز، ۱۳۹۳، ۳۵۱).

طبق نظر بوردیو^۷، منش و تعامل آن با میدان، قواعد حاکم بر رفتار و عملکرد انسان را تبیین کند. در این رویکرد، کنش تابع ویژگی‌های کنشگر در مقابله با نیروهای یک میدان است. همچنین، منش‌ها نیز نظام‌هایی با قابلیت انتقال از راه آموزش هستند و به‌نوعی ساختارهای بیرونی را درونی می‌سازند (بابایی فرد و حیدریان، ۱۳۹۴). منظور بوردیو از «میدان» حوزه‌ی تعامل دارای ساختار سلسله‌مراتبی است که در آن کنشگران به کنش می‌پردازند. میدان شرایطی است که کنش در چارچوب آن صورت می‌گیرد و کنشگران، ضمن کنش، برای کسب منابع، پایگاه و موقعیت با یکدیگر رقابت می‌کنند (سیدمن، ۱۳۹۴). از این‌رو، می‌توان دانشگاه را میدانی در نظر داشت که دانشجویان به‌عنوان کنشگران اجتماعی در آن به رقابت می‌پردازند تا منافع را در حوزه‌های مختلف به دست آورند.

1. Bandura
2. Sim & Moon
3. Lai
4. Jain & Dowson
5. Teylor
6. Alfred Schütz
7. Bourdieu

همان‌طور که اشاره شد، افراد دائماً در حال پیدا کردن راه‌هایی برای پیشرفت و ارتقای خود هستند و این پژوهش به بررسی این موضوع پرداخته که نگرش دانشجویان به مدرک تحصیلی و تأثیر آن بر ابعاد مختلف زندگی آن‌ها چگونه است. طبق تعریف‌هایی که بیان شد، نگرش یک نوع ارزیابی کلی از یک شیء یا هر چیزی است که براساس اطلاعات شناختی، عاطفی و رفتاری مشخص می‌شود. همچنین، طبق نظر بوردیو، دستیابی به منابع، که همان شغل و درآمد و نیز شأن و منزلت اجتماعی است، به افراد کمک می‌کند تا قشر و طبقه خود را تغییر دهند. طبق نظر و بلن، افراد در پی کسب موقعیت‌هایی هستند تا با تمایز خود از برخی افراد و تشابه با برخی افراد دیگر ارتقا یابند. در نظریه خودکارآمدی، عنوان شد که افراد، با دستیابی به منابعی که منجر به بروز توانایی‌هایشان می‌شود، اعتمادبه‌نفس خود را نزد خانواده و اطرافیان حفظ می‌کنند. یکی از این منابع می‌تواند مدرک دانشگاهی باشد. در این پژوهش، نگرش دانشجویان به مدرک تحصیلی بررسی شده است. همان‌طور که در تعریف‌های نگرش بیان شد، عوامل زیستی و محیطی بر نگرش افراد تأثیر می‌گذارند. در این پژوهش، از بین عوامل زیستی، جنسیت و وضعیت تأهل و از عوامل محیطی، با توجه به این‌که بحث در مورد نگرش به مدرک تحصیلی است، محیط اصلی دانشگاه و تا حدی رشته تحصیلی مدنظر است. پس از دریافت این اطلاعات، آنچه اهمیت دارد این است که آیا جوانان اعتقاد دارند که مدرک تحصیلی آن‌ها برای کسب موقعیت‌های بهتر اقتصادی، اجتماعی، فردی و خانوادگی مؤثر خواهد بود یا خیر؟

نمودار ۱. مدل نظری تأثیر متغیرهای مستقل بر متغیر وابسته نگرش دانشجویان به ارتقای ابعاد زندگی پس از دریافت مدرک تحصیلی

طبق بررسی نظریه‌ها و تعریف‌های موجود، فرضیه‌هایی به قرار زیر در این پژوهش بررسی می‌شوند:

- به نظر می‌رسد که جنسیت با نگرش دانشجویان به این‌که دریافت مدرک تحصیلی می‌تواند باعث ارتقای ابعاد اقتصادی، اجتماعی، فردی و خانوادگی آن‌ها شود رابطه دارد.

- به نظر می‌رسد که وضعیت تأهل با نگرش دانشجویان به این‌که دریافت مدرک تحصیلی می‌تواند باعث ارتقای ابعاد اقتصادی، اجتماعی، فردی و خانوادگی آن‌ها شود رابطه دارد.

- به نظر می‌رسد که دانشگاه محل تحصیل با نگرش دانشجویان به این‌که دریافت مدرک تحصیلی می‌تواند باعث ارتقای ابعاد اقتصادی، اجتماعی، فردی و خانوادگی آن‌ها شود رابطه دارد.

- به نظر می‌رسد که رشته تحصیلی با نگرش دانشجویان به این‌که دریافت مدرک تحصیلی می‌تواند باعث ارتقای ابعاد اقتصادی، اجتماعی، فردی و خانوادگی آن‌ها شود رابطه دارد.

۴. روش تحقیق

پژوهش حاضر با استفاده از روش پیمایش و مقطعی در بین دانشجویان دانشگاه‌های دولتی تهران در قالب پرسشنامه‌ای محقق‌ساخته انجام گرفته است که به صورت حضوری در روزهای مختلف با مراجعه به دانشگاه‌های مورد نظر جمع‌آوری شدند. در این‌جا تعداد کل دانشجویان مشغول به تحصیل در دانشگاه‌های تهران، که در دوره‌های روزانه و نوبت دوم مشغول به تحصیل هستند، به عنوان جامعه آماری (N) در نظر گرفته شده است. از آن‌جا که تعداد جامعه آماری مشخص است، از نوع نمونه‌گیری احتمالی و تصادفی ساده بهره گرفته شده است. تعداد کل دانشجویان مشغول به تحصیل در دانشگاه‌های مورد نظر در سال تحصیلی ۱۳۹۷-۱۳۹۸ طبق آمار آموزش عالی کشور ۲۹۰۱۹۶ نفر بود. جهت تعیین حجم نمونه با استفاده از فرمول کوکران نمونه‌ی ۴۰۰ نفری مشخص شد. برای توزیع مناسب حجم نمونه، از نمونه‌گیری چندمرحله‌ای استفاده شده است. از این‌رو، دانشگاه‌های دولتی غیرپزشکی تهران، که صرفاً از طریق کنکور پذیرش دانشجو دارند،

مدنظر قرار گرفت. سپس هر دانشگاه به‌عنوان یک طبقه در نظر گرفته شد. طبق جدول‌هایی که در آن‌ها تعداد زنان و مردان دانشجوی هر دانشگاه مشخص شده بود، تناسب تعداد زنان و مردان هر دانشگاه به تعداد کل دانشجویان دانشگاه‌های مذکور محاسبه شد و برای هر دانشگاه، به تناسب تعداد دانشجویان مشغول تحصیل در مقطع‌های کارشناسی و کارشناسی ارشد، مجدداً تناسب‌گیری شد تا از تمام رشته‌های تحصیلی و مقاطع، به تعداد مناسب در نمونه حضور داشته باشند. در نهایت، به‌صورت تصادفی، پرسش‌نامه‌ها توزیع شدند. جهت جلوگیری از دریافت پرسش‌نامه‌های بی‌جواب و همچنین حفظ تناسب تعداد نمونه‌های هر دانشگاه، با در نظر گرفتن تعدادی اضافه‌تر برای هر دانشگاه، در نهایت ۵۵۹ نفر برای نمونه این پژوهش در نظر گرفته شدند. به‌منظور جمع‌آوری داده‌ها، از روش نمونه‌گیری تصادفی و در دسترس بهره گرفته شده است. در جدول ۱، فراوانی و درصد هر دانشگاه آورده شده است. برای توزیع مناسب نمونه، جمعیت کل هر دانشگاه استخراج شده و از تعداد نمونه محاسبه‌شده تناسب گرفته شده و بعد از آن، با توجه به تعداد دانشجویان زن و مرد هر دانشگاه، این تعداد مجدداً با محاسبه نسبت زن و مرد تقسیم شده و هنگام جمع‌آوری پرسش‌نامه‌ها، این تعداد رعایت شده است.

جدول ۱. تعداد نمونه در هر دانشگاه به تفکیک جنسیت

ردیف	دانشگاه	دانشجوی زن	دانشجوی مرد	کل
۱	تهران	۵۹	۶۱	۱۲۰
۲	شهید بهشتی	۲۷	۲۷	۵۴
۳	خواجه نصیر	۱۲	۱۲	۲۴
۴	شریف	۲۲	۲۳	۴۵
۵	الزهرا	۴۱	۰	۴۱
۶	تربیت مدرس	۲۱	۱۹	۴۰
۷	امیرکبیر	۲۲	۲۶	۴۸
۸	علم و صنعت	۱۹	۲۱	۴۰
۹	علامه طباطبایی	۲۵	۲۸	۵۳
۱۰	خوارزمی	۲۳	۲۴	۴۷
۱۱	رجایی	۱۴	۱۹	۳۳
۱۲	هنر	۷	۷	۱۴
	کل	۲۹۲	۲۶۷	۵۵۹

۵. متغیرهای پژوهش

در این پژوهش، نگرش دانشجویان به مدرک تحصیلی در چهار بُعد سنجیده شده است: بُعد اشتغال/اقتصاد، بُعد اجتماعی، بُعد فردی، و بُعد خانوادگی.

برای سنجش متغیر اشتغال/اقتصاد، از سه معیار محل کار، درآمد و شغل مرتبط با مدرک استفاده شد و از دانشجویان سؤال شد که آیا تصور می‌کنند با مدرک تحصیلی‌ای که دریافت خواهند کرد، تا چه حد ممکن است در بخش دولتی، خصوصی یا بین‌المللی شغلی بیابند و آیا شغل آینده ایشان درآمد بالا یا متوسط و یا حداقل درآمد را برایشان تأمین می‌کند؟ و اصولاً با این مدرک تحصیلی می‌توانند شغلی مرتبط با موقعیت یا آرزوهای خود و یا انتظارات والدینشان بیابند؟

متغیر اجتماعی با دو معیار طبقه اجتماعی و شناخت اجتماعی تعریف شد؛ بدین ترتیب که نگرش دانشجویان به تأثیر مدرک تحصیلی بر صعود به طبقه اجتماعی بالاتر بررسی شد. همچنین، این موضوع مطرح شد که تا چه حد دانشجویان تصور می‌کنند که مدرک تحصیلی می‌تواند برایشان موقعیت‌هایی ایجاد کند که آن‌ها را باهوش، توانمند و جامعه‌پذیر جلوه دهد.

متغیر ارتقای فردی با معیارهای شخصی و بین فردی تعریف شد و دانشجویان به این پرسش‌ها پاسخ دادند که تا چه حد مدرک تحصیلی می‌تواند احساس اعتمادبه‌نفس و رضایت از خود ایجاد کند و در بُعد بین فردی، باعث احساس استقلال و موفقیت شود، آن‌ها را از اطرافیان متمایز یا مشابه کند و احساس قدرت را در آن‌ها ایجاد نماید.

در متغیر خانوادگی، معیارهای والدین، خانواده و آشنایان، ارتباط با خانواده والدینی، ازدواج و ارتباط با خانواده همسر بررسی شد. بر این اساس، نگرش دانشجویان به این‌که آیا دریافت مدرک تحصیلی انتظار و آرزوی والدینشان را برآورده می‌کند و در حد مدرک آشنایان و اطرافیان است و پرستیژ و اعتبار خانواده را بالا می‌برد و باعث رشد شرایط اقتصادی خانواده می‌شود یا خیر مورد سنجش قرار گرفت. همچنین، از دانشجویان سؤال شد که تا چه حد تصور می‌کنند از طریق مدرکی که دریافت می‌کنند موقعیت بهتری نسبت به خانواده والدین پیدا می‌کنند و یا به‌عنوان یک شخصیت مستقل توسط اعضای خانواده شناخته می‌شوند. نیز بررسی شد که مدرک تحصیلی تا چه حد شرایط بهتری را برای ازدواجشان فراهم می‌کند و یا پس از ازدواج، به‌واسطه مدرک تحصیلی می‌توانند موقعیت بهتری در میان همسر و خانواده همسر پیدا کنند. کلیه متغیرها، همراه با اندیکاتورهایی که به‌وسیله آن‌ها سنجیده شدند، در جدول شماره (۲) ذکر شده‌اند. گویه‌ها در

قالب طیف لیکرت طراحی و پس از گردآوری، امتیازی بین ۱ تا ۵ برایشان در نظر گرفته شد. پیش از توزیع پرسش نامه‌ها، پرسش نامه در یک نمونه ۴۰ نفری آزمون شد و با استفاده از ضریب آلفای کرونباخ، پایایی و اعتبار پرسش نامه طراحی شده تأیید شد که در جدول شماره (۲) بیان شده است. همچنین، پرسش نامه توسط اساتید جامعه‌شناس و فعالان حوزه آموزش عالی بررسی شد و روایی صورتی آن تأیید شد. سؤال‌های که آلفا را کاهش می‌دادند از پرسش نامه اصلی حذف شدند. پس از گردآوری اطلاعات، با استفاده از نرم‌افزار SPSS آمارهای مناسب جهت توصیف نمونه استخراج شدند. پس از توصیف نمونه آماری، با توجه به ماهیت فرضیه‌ها و نوع متغیرها، از آزمون‌های مقایسه میانگین و آنالیز واریانس استفاده شد و همچنین پس از استخراج نتایج اولیه، به تناسب نتایج، از آزمون‌های تعقیبی نیز بهره گرفته شد.

جدول ۲. ضریب‌های آلفای ابعاد متغیرها همراه با اندیکاتورهای سنجش

ضریب الف	سؤال	اندیکاتور I	اندیکاتور II	ابعاد
۰/۸۹۰	تا چه حد فکر می‌کنید مدرکی که دریافت می‌کنید به شما در یافتن شغل در بخش دولتی کمک می‌کند؟	محل کار	بخش دولتی	
	تا چه حد فکر می‌کنید مدرکی که دریافت می‌کنید به شما در راه‌اندازی شغل برای خودتان کمک می‌کند؟		بخش خصوصی	
	تا چه حد فکر می‌کنید مدرکی که دریافت می‌کنید به شما در یافتن شغل در بخش خصوصی کمک می‌کند؟			
	تا چه حد فکر می‌کنید مدرکی که دریافت می‌کنید به شما در یافتن شغل در سایر کشورها کمک می‌کند؟	درآمد	بین‌الملل	
	تا چه حد فکر می‌کنید مدرکی که دریافت می‌کنید به شما در یافتن شغل با درآمد بالا کمک می‌کند؟		بالا	
	تا چه حد فکر می‌کنید مدرکی که دریافت می‌کنید به شما در یافتن شغل که حداقل درآمد شما را تأمین کند کمک می‌کند؟	شغل مرتبط با مدرک	متوسط	
	تا چه حد فکر می‌کنید مدرکی که دریافت می‌کنید به شما در یافتن شغل مرتبط با مدرکتان کمک می‌کند؟		شغل مرتبط با مدرک	
	تا چه حد فکر می‌کنید مدرکی که دریافت می‌کنید به شما در یافتن شغل مرتبط با کمک می‌کند؟		شغل مرتبط با موقعیت	
	تا چه حد فکر می‌کنید مدرکی که دریافت می‌کنید به شما در یافتن شغلی که آرزوی شما را داشتید کمک می‌کند؟		شغل مرتبط با آرزوها	
	تا چه حد فکر می‌کنید مدرکی که دریافت می‌کنید به شما در یافتن شغلی که والدین شما انتظار داشتند کمک می‌کند؟		شغل مرتبط با انتظارات والدین	
تا چه حد فکر می‌کنید مدرکی که دریافت می‌کنید کمک می‌کند تا شما از طبقه اجتماعی خانواده خود به طبقه اجتماعی بالاتر صعود می‌کنید؟	اجتماعی		-	
تا چه حد فکر می‌کنید مدرکی که دریافت می‌کنید موقعیت‌هایی را ایجاد می‌کند که شما از نظر دیگران باهوش (با استعداد) جلوه کنید؟			هوش	
تا چه حد فکر می‌کنید مدرکی که دریافت می‌کنید موقعیت‌هایی را ایجاد می‌کند که به‌عنوان یک انسان توانمند (قادر به انجام امور) شناخته شوید؟			توانمندی	
تا چه حد فکر می‌کنید مدرکی که دریافت می‌کنید موقعیت‌هایی را ایجاد می‌کند که به‌عنوان یک انسان جامعه‌پذیر شناخته شوید؟			جامعه‌پذیری	

ابعاد	اندیکاتور I	اندیکاتور II	سؤال	ضرب الفا
فردی	شخصی	اعتماد به نفس	تا چه حد فکر می‌کنید مدرکی که دریافت می‌کنید احساس اعتماد به نفس در شما ایجاد می‌کند؟	۰/۸۳۶
		رضایت	تا چه حد فکر می‌کنید مدرکی که دریافت می‌کنید احساس رضایت از خود در شما ایجاد می‌کند؟	
	بین فردی	استقلال	تا چه حد فکر می‌کنید مدرکی که دریافت می‌کنید احساس استقلال در شما ایجاد می‌کند؟	
		موفقیت	تا چه حد فکر می‌کنید مدرکی که دریافت می‌کنید احساس موفقیت در شما ایجاد می‌کند؟	
		تمایز	تا چه حد فکر می‌کنید مدرکی که دریافت می‌کنید احساس تمایز از اطرافیان در شما ایجاد می‌کند؟	
		تشابه	تا چه حد فکر می‌کنید مدرکی که دریافت می‌کنید احساس تشابه با دیگران در شما ایجاد می‌کند؟	
		قدرت	تا چه حد فکر می‌کنید مدرکی که دریافت می‌کنید احساس قدرت در شما ایجاد می‌کند؟	
خانوادگی	والدین	انتظارات	تا چه حد فکر می‌کنید مدرکی که دریافت می‌کنید بر اساس انتظارات والدین شما بوده است؟	۰/۸۹۵
		رضایتمندی	تا چه حد فکر می‌کنید مدرکی که دریافت می‌کنید آرزوی والدین شما را به وجود آورده است؟	
	خانواده و آشنایان نزدیک	رقابت	تا چه حد فکر می‌کنید مدرکی که دریافت می‌کنید به خوبی مدرک اطرافیان شما (خانواده و آشنایان نزدیک) باشد؟	
		-	تا چه حد فکر می‌کنید مدرکی که دریافت می‌کنید بهتر از مدرک اطرافیان شما (خانواده و آشنایان نزدیک) باشد؟	
	خانواده	شهرت	تا چه حد فکر می‌کنید مدرکی که دریافت می‌کنید پرستیژ (اعتبار) خانواده شما را بالا می‌برد؟	
		مسئولیت	تا چه حد فکر می‌کنید مدرکی که دریافت می‌کنید شرایط اقتصادی خانواده شما را رشد می‌دهد؟	
	ارتباط با خانواده والدینی	موقعیت بهتر	تا چه حد فکر می‌کنید از طریق مدرکی که دریافت می‌کنید موقعیت بهتر نسبت به خانواده والدین پیدا می‌کنید؟	
		شخصیت مستقل	تا چه حد فکر می‌کنید مدرکی که دریافت می‌کنید کمک می‌کند تا به عنوان یک شخصیت مستقل توسط اعضای خانواده والدین شناخته شوید؟	
	ازدواج	شرایط بهتر ازدواج	اگر مجرد هستید تا چه حد فکر می‌کنید مدرکی که دریافت می‌کنید شرایط بهتری برای ازدواج شما (اگر مجرد هستید) فراهم می‌کند یا فراهم کرده (اگر متأهل هستید)؟	
		شرایط زندگی زناشویی	تا چه حد فکر می‌کنید مدرکی که دریافت می‌کنید شرایط بهتری در زندگی زناشویی شما فراهم می‌کند؟	
	ارتباط با خانواده همسر	موقعیت در خانواده همسر	تا چه حد فکر می‌کنید از طریق مدرکی که دریافت می‌کنید موقعیت یا جایگاه بهتری در میان خانواده همسر پیدا می‌کنید؟	
		موقعیت نزد همسر	تا چه حد فکر می‌کنید مدرکی که دریافت می‌کنید موقعیت یا جایگاه بهتری از نظر همسر خود پیدا می‌کنید؟	

ارتقای اقتصادی پس از دریافت مدرک تحصیلی شامل مواردی مانند افزایش درآمد و فرصت‌های شغلی برای دانشجویان با مدرک تحصیلی بالاتر، کاهش نرخ بیکاری و افزایش میزان تأثیرگذاری در اقتصاد کشور می‌شود.

ارتقای اجتماعی پس از دریافت مدرک تحصیلی شامل مواردی مانند افزایش سطح آگاهی و دانش جامعه، افزایش مشارکت در فعالیت‌های اجتماعی و سیاسی، و توانایی تغییر طبقه اجتماعی می‌شود.

ارتقای خانوادگی پس از دریافت مدرک تحصیلی شامل مواردی مانند بهبود شرایط خانواده، افزایش دانش و آگاهی خانواده در مورد مسائل مختلف و تأثیر مثبت بر رشد و توسعه خانواده می‌باشد. همچنین، بر روابط و انتخاب‌های خانوادگی تأثیر دارد.

ارتقای فردی پس از دریافت مدرک تحصیلی شامل مواردی مانند افزایش خود اعتمادی و اعتماد به نفس، توانایی حل مسائل و تصمیم‌گیری بهتر، توسعه مهارت‌ها و استعداد های فردی، افزایش احساس رضایت و ارتباط مثبت با خود و دیگران می‌شود.

۶. تجزیه و تحلیل داده‌ها

با توجه به جدول شماره (۳)، در بین نمونه‌های مورد بررسی، ۳۴/۹ درصد بین ۲۶-۲۲ سال هستند و ۲۹/۳ درصد بین ۱۸-۲۲، که نشان می‌دهد نیمی از افراد حاضر در نمونه کمتر از ۲۶ سال سن دارند. ۷۶ درصد دانشجویان حاضر در نمونه مجرد هستند و با توجه به این‌که دامنه سن افراد بین ۱۸ تا ۲۶ سال است، در این گروه سنی تعداد مجردها بیشتر بوده است و این می‌تواند بیانگر بالا رفتن سن ازدواج دانشجویان باشد. در مقاطع تحصیلی بین کارشناسی و کارشناسی ارشد، تلاش شد تا نسبت‌ها رعایت شوند. همچنین، در رشته‌های تحصیلی با توجه به فراوانی افراد مشغول به تحصیل تناسب گرفته شد. همان‌طور که ملاحظه می‌شود، بیشترین سهم به گروه‌های فنی مهندسی و سپس علوم انسانی اختصاص یافته است.

جدول ۳. توزیع نمونه برحسب سن، تأهل، مقطع تحصیلی و رشته تحصیلی

جنسیت	طبقات	فراوانی	درصد فراوانی
جنسیت	زن	۲۹۲	۵۲/۲
	مرد	۲۶۷	۴۷/۷
توزیع گروه‌های سنی	۱۸-۲۲	۱۶۴	۲۹/۳
	۲۲-۲۶	۱۹۵	۳۴/۹
	۲۶-۳۰	۱۱۳	۲۰/۲
	۳۰-۳۴	۶۳	۱۱/۳
	۳۴ به بالا	۲۴	۳/۴

درصد فراوانی	فراوانی	طبقات	
۷۶/۴	۴۲۷	مجرد	وضعیت تاهل
۲۳/۴	۱۳۱	متاهل	
۴۷/۶	۲۶۶	کارشناسی	مقطع تحصیلی
۵۲/۲	۲۹۲	کارشناسی ارشد	
۳۶/۴	۲۰۳	علوم انسانی	رشته تحصیلی
۱۵/۶	۸۷	علوم پایه	
۳۹/۸	۲۲۲	فنی - مهندسی	
۸/۲	۴۶	هنر	
۱۰۰	۵۵۹		جمع

با توجه به جدول ۴، به توصیف متغیرهایی که ارزیابی شدند می‌پردازیم. هر یک از متغیرها به تناسب نگرش دانشجویان به تأثیر مدرک تحصیلی بر آن متغیر توصیف می‌شود. نگرش دانشجویان به این که پس از دریافت مدرک تحصیلی شرایط اقتصادی بهتری پیدا می‌کنند با شاخص‌های محل کار، درآمد و شغل متناسب با مدرک مورد سنجش قرار گرفت. نتایج نشان می‌دهند که اکثر دانشجویان عقیده دارند که نوع مدرک دریافتی آن‌ها به میزان زیادی بر به دست آوردن شغل در آینده در بخش دولتی، خصوصی و بین‌المللی تأثیر دارد. همچنین، بیشتر دانشجویان اعتقاد دارند که مدرک تحصیلی‌شان بر میزان درآمدشان در آینده تأثیرگذار است و اکثر آن‌ها امید دارند که شغلی مرتبط با مدرک تحصیلی خود بیابند.

در مورد ارتقای اجتماعی پس از دریافت مدرک تحصیلی، داده‌ها نشان می‌دهند که اکثر دانشجویان به میزان متوسط روبه زیاد اعتقاد دارند که مدرک تحصیلی باعث ارتقای طبقه اجتماعی آن‌ها می‌شود. همچنین، بیشتر دانشجویان معتقدند که مدرک تحصیلی آن‌ها بر نوع شناخت اجتماعی‌شان به میزان زیادی تأثیر داشته است. متغیر فردی نیز با دو شاخص عوامل شخصی و عوامل بین فردی مورد سنجش قرار گرفت، که نتایج نشان می‌دهند دانشجویان معتقدند که مدرک دریافتی بر شخصیت آن‌ها به میزان زیادی تأثیر گذاشته است. همچنین، اکثر دانشجویان به میزان متوسط اعتقاد دارند که مدرک تحصیلی آن‌ها بر روابط فردی‌شان تأثیر می‌گذارد.

متغیر بعدی نگرش دانشجویان به ارتقای خانوادگی پس از دریافت مدرک تحصیلی بود. این متغیر، که با شاخص‌های تأثیر مدرک تحصیلی بر نوع روابط والدین، خانواده و

ارتباطات فامیلی و همین طور تأثیر مدرک تحصیلی بر ازدواج و روابط پس از ازدواج سنجیده شده است، نشان می‌دهد که بیشتر دانشجویان عقیده دارند که مدرک دریافتی به میزان خیلی زیاد بر دیدگاه والدین نسبت به آن‌ها تأثیر داشته است. همچنین، به میزان زیادی بر ارتباطات خانوادگی و فامیلی، که شامل تمایز و اعتماد به نفس می‌شود، اثر داشته است. در رابطه با تأثیر مدرک تحصیلی بر ازدواج و نوع روابط پس از ازدواج، بیشتر دانشجویان معتقدند که مدرک تحصیلی به میزان متوسط رو به بالا بر این مهم اثر دارد.

جدول ۴. توزیع متغیرها

جمع	خیلی زیاد	زیاد	متوسط	کم	خیلی کم	شاخص‌ها	
۹۹/۹	۱۸/۲	۳۶/۴	۲۱/۵	۱۴/۳	۹/۵	محل کار	ارتقای اقتصادی
۹۹/۷	۱۹/۸	۳۹/۷	۲۲/۷	۱۴/۱	۶/۴	درآمد	
۹۶/۸	۲۰/۱	۳۶/۳	۲۱/۸	۱۱/۳	۷/۳	شغل مرتبط	
۱۰۰	۱۸/۹	۳۶/۸	۲۷/۵	۱۱/۸	۵	طبقه اجتماعی	ارتقای اجتماعی
۹۹/۹	۲۲/۳	۴۴/۳	۲۱/۸	۹/۲	۲/۳	شناخت اجتماعی	ارتقای اجتماعی
۹۹/۸	۲۹	۳۹/۴	۱۹/۱	۹/۱	۳/۲	شخصی	ارتقای فردی
۹۹/۹	۱۸/۴	۴۱	۲۳/۶	۱۳	۳/۹	بین فردی	
۹۹/۸	۱۸/۴	۴۰	۲۲	۱۱/۴	۸	والدین	ارتقای خانوادگی
۹۹/۹	۲۲/۶	۳۳/۶	۲۶	۱۲/۵	۵/۲	خانواده	
۹۷/۸	۱۸/۴	۳۸/۳	۲۷/۲	۹/۷	۴/۲	ارتباطات فامیلی	
۱۰۰	۲۰/۷	۳۲/۶	۳۰/۷	۱۰/۱	۵/۹	ازدواج	
۹۹/۹	۲۳/۵	۳۶/۶	۲۹/۱	۷/۲	۳/۵	روابط خانواده همسر	

از آن‌جا که تأثیر جنسیت بر دیدگاه افراد امروزه بسیار مورد توجه قرار می‌گیرد، و با توجه به حضور گسترده زنان در عرصه‌های مختلف اجتماعی، به خصوص در آموزش عالی، می‌توان آن‌ها را به‌عنوان یک گروه تأثیرگذار در نظر داشت و مورد ارزیابی قرار داد. اما در این پژوهش، با بررسی میانگین متغیرهای نام‌برده و ارزیابی تفاوت معنادار موجود بین میانگین‌ها، به نتایج دیگری دست یافتیم. همان‌طور که در جدول ۵ مشاهده می‌شود، تفاوت میانگین‌ها ($\text{sig} < 0/05$) در هیچ کدام از متغیرها معنادار نیست، که نشان می‌دهد متغیر جنسیت تأثیری بر دیدگاه دانشجویان نداشته است. بنابراین، دیدگاه دانشجویان دختر

و پسر به تأثیر مدرک تحصیلی بر روند زندگی اجتماعی‌شان یکسان است. نتایج در این بخش حاکی از این است که در ایران امروز و نمونه مورد بررسی، نگرش افراد به مدرک تحصیلی با متغیر جنسیت قابل تمایز نیست. به عبارتی، نگرش دانشجویان به مدرک تحصیلی فراجنسیتی شده است؛ به نحوی که تأثیری که می‌تواند بر زندگی‌شان بگذارد در میان دو جنس یکسان ارزیابی می‌شود.

جدول ۵. آزمون مقایسه میانگین متغیرها در دو گروه جنسیتی

مقدار احتمال	S.E	انحراف استاندارد	میانگین	فراوانی		
۰/۹۶۸	۰/۰۵۹۷	۱/۲۳۴	۷۲/۲	۲۹۲	زن	متغیر اقتصادی
	۰/۰۶۳	۱/۰۳۰	۷۳	۲۶۷	مرد	
۰/۱۹۰	۰/۰۶۶	۱/۱۲۷	۶۸/۶	۲۹۲	زن	متغیر اجتماعی
	۰/۰۶۵	۱/۰۶۲	۷۲	۲۶۷	مرد	
۰/۷۸۵	۰/۰۶۱	۱/۰۵۳	۶۶/۶	۲۹۲	زن	متغیر فردی
	۰/۰۶۳	۱/۰۴۲	۶۶/۲	۲۶۷	مرد	
۰/۱۵۸	۰/۰۴۹	۰/۸۵	۶۹	۲۹۲	زن	متغیر خانوادگی
	۰/۰۴۶	۰/۷۶	۷۰	۲۶۷	مرد	

با توجه به جدول شماره (۶)، در تمامی متغیرها، نظر به این که $\text{sig} < ۰/۰۵$ به دست آمده کمتر از $۰/۰۵$ است ($\text{sig} < ۰/۰۵$)، این فرض پذیرفته می‌شود که تفاوت معناداری در نگرش دانشجویان مجرد و متأهل به مدرک تحصیلی وجود دارد؛ به این معنا که وضعیت تأهل بر نگرش دانشجویان به تأثیر مدرک تحصیلی بر ارتقای اقتصادی، اجتماعی، فردی و خانوادگی مؤثر است. تا این جا، تنها مشخص شد که تفاوت میانگین در بین دو گروه مجرد و متأهل معنادار است و برای نشان دادن جهت آن، یعنی این که کدام یک میانگین بزرگ‌تری دارد، به دو ستون حد پایین و حد بالای فاصله اطمینان تفاوت نگاه می‌کنیم. اگر حد پایین و بالای هر دو گروه مثبت باشد، میانگین گروه اول، که در این جا مجردها هستند، بالاتر می‌شود؛ ولی اگر حد بالا و پایین منفی باشد، به معنای این است که گروه دوم، که متأهل‌ها هستند، میانگین بالاتری دارند. با بررسی ستون‌های حد پایین و حد بالای جدول ۶، دریافته می‌شود که میانگین نگرش دانشجویان متأهل به تأثیر مدرک تحصیلی بر متغیرهای نام‌برده بالاتر است و دانشجویان متأهل دید مثبت‌تری به مدرک تحصیلی دریافته خود دارند. در واقع، دانشجویان متأهل بیشتر از دانشجویان مجرد معتقدند که مدرک تحصیلی

دریافتی‌شان بر ارتقای اقتصادی، اجتماعی، فردی و خانوادگی آن‌ها تأثیر دارد. به نظر می‌رسد که دانشجویان متأهل، که تجربه بیشتری دارند، ارتقای اجتماعی، خانوادگی، فردی و به‌خصوص اقتصادی خود را براساس مدرک تحصیلی‌ای که دریافت خواهند کرد پیش‌بینی می‌کنند و مجردان کمتر از متأهلان مدرک تحصیلی خود را در شرایط خود مؤثر می‌دانند.

جدول ۶. آزمون مقایسه میانگین متغیرها در وضعیت تأهل

فاصله اطمینان تفاوت	معناداری تفاوت میانگین‌ها		S.E	انحراف استاندارد	میانگین	فراوانی		
	حد بالا	حد پایین						
-۰/۶۴۲	-۰/۱۴۶	۰/۰۰۲	۰/۰۵۳	۱/۱۰۵	۳/۴۷	۴۲۷	مجرد	ارتقای اقتصادی
-۰/۶۴۳	-۰/۱۴۵		۰/۰۹۲	۱/۰۴۷	۳/۷۸	۱۳۱	متأهل	
-۰/۴۷۱	-۰/۱۳۱	۰/۰۱۰	۰/۰۴۳	۰/۸۷۸	۳/۶۵	۴۲۷	مجرد	ارتقای اجتماعی
-۰/۴۶۵	-۰/۱۳۶		۰/۰۷۲	۰/۸۲۱	۳/۹۵	۱۳۱	متأهل	
-۰/۵۷۶	-۰/۱۷۴	۰/۰۰۷	۰/۰۵۰	۱/۰۳۵	۳/۵۴	۴۲۷	مجرد	ارتقای فردی
-۰/۵۷۱	-۰/۱۷۹		۰/۰۸۶	۰/۹۸۵	۳/۹۲	۱۳۱	متأهل	
-۰/۵۱۹	-۰/۲۰۶	۰/۰۰۰	۰/۰۳۸	۰/۷۶۰	۳/۳۹	۴۲۷	مجرد	ارتقای خانوادگی
-۰/۵۲۳	-۰/۲۰۲		۰/۰۷۲	۰/۸۲۴	۳/۷۶	۱۳۱	متأهل	

با توجه به جدول ۷ ($\text{sig} \leq ۰/۰۵$)، فرض H1 تأیید می‌شود؛ به این معنا که حداقل بین واریانس دو گروه اختلاف معناداری وجود دارد. نتایج آنالیز واریانس آنوا نشان می‌دهد که در کدام یک از ابعاد اختلاف وجود دارد، اما نشان نمی‌دهد که کدام زوج میانگین‌ها با یکدیگر متفاوت است. بنابراین، از آزمون‌های پس از تجربه آنوا برای بررسی تفاوت‌ها استفاده می‌شود. از آن‌جا که به سنجش متغیرها در بین چند گروه (دانشجویان دانشگاه‌های مختلف) پرداختیم، لازم است با آزمون پس از تجربه دریابیم که کدام دانشگاه‌ها با یکدیگر ناهمگن هستند. این ناهمگن بودن نشان‌دهنده این است که نگرش دانشجویان دانشگاه‌های مختلف به مدرک تحصیلی دریافتی‌شان تفاوت معناداری دارد.

جدول ۷. آزمون معناداری میانگین متغیرهای اقتصادی و اجتماعی بین دانشجویان دانشگاه‌های مختلف

Sig	F	میانگین	df	مجموع مربعات		
۰/۰۰۰	۶/۲۰۹	۹/۱۰۱	۱۱	۱۰۰/۱۱۲	بین‌گروهی	پیامدهای اقتصادی
		۱/۴۶۶	۵۴۷	۸۰۱/۷۷۱	درون‌گروهی	
۰/۰۰۰	۳/۴۴۸	۲/۵۰۸	۱۱	۲۷/۵۹۳	بین‌گروهی	پیامدهای اجتماعی
		۰/۷۲۸	۵۴۷	۳۹۷/۹۸۱	درون‌گروهی	

در این قسمت، از آزمون والر دانکن^۱ استفاده کردیم تا مشخص شود که بین کدام گروه‌ها اختلاف وجود دارد. نتایج این آزمون برای ارتقای اقتصادی و اجتماعی در جدول ۸ بیان شده است. رابطه با تأثیر دانشگاه محل تحصیل بر نگرش دانشجویان به متغیر اقتصادی در ۴ گروه بررسی شد. در بررسی ستون اول، دانشگاه‌های علم و صنعت و تهران با هم همگن هستند، ولی با دانشگاه‌های شهید بهشتی، خواجه نصیر، خوارزمی، رجایی و صنعتی شریف ناهمگن هستند. همچنین، دانشگاه‌های تربیت مدرس، امیرکبیر، الزهرا و علامه طباطبایی با دانشگاه رجایی ناهمگن هستند و دانشگاه هنر با دانشگاه صنعتی شریف. این ناهمگن بودن بین گروه‌های مختلف دانشجویان نشان می‌دهد که بین نگرش دانشجویان به تأثیر مدرک تحصیلی دریافتی بر یافتن شغل و درآمد مناسب تفاوت معناداری وجود دارد. به عبارت دیگر، این که افراد در کدام دانشگاه به تحصیل مشغول‌اند بر نگرش آن‌ها به این که با اخذ مدرک تحصیلی می‌توانند به وضعیت اقتصادی مناسب‌تری دست یابند مؤثر است. این مسئله می‌تواند براساس شرایط تحصیل در دانشگاه خاص، رشته‌های موجود در هر دانشگاه، گروه‌های همکلاسی و تأثیر استادان باشد.

در رابطه با تأثیر دانشگاه محل تحصیل بر نگرش دانشجویان به دریافت مدرک تحصیلی و تأثیر آن بر ارتقای اجتماعی، طبق جدول ۸، مشاهده شد که دانشگاه علامه طباطبایی با دانشگاه هنر ناهمگن است، دانشگاه تهران با دانشگاه خواجه نصیر، و دانشگاه تربیت مدرس با دانشگاه‌های صنعتی شریف و رجایی. ناهمگن بودن زوج گروه‌ها نشان می‌دهد که در نگرش دانشجویان، به‌عنوان مثال، دانشگاه علامه طباطبایی با سایر دانشگاه‌ها به یافتن طبقه اجتماعی بهتر و همچنین به دست آوردن توانمندی و جامعه‌پذیری بهتر تفاوت وجود دارد. به همین ترتیب، در سایر گروه‌بندی‌ها نیز همین امر مشاهده می‌شود و دانشجویان، با توجه به این که در چه دانشگاهی تحصیل کرده باشند، نگرش متفاوتی به این موضوع دارند که مدرک تحصیلی دریافتی‌شان می‌تواند بر توانمندی اجتماعی، جامعه‌پذیری و طبقه اجتماعی‌شان مؤثر باشد. ناهمگن بودن این زوج دانشگاه‌ها بیانگر تأثیر دانشگاه محل تحصیل بر نگرش دانشجویان به مدرک تحصیلی بر متغیرهای اجتماعی افراد است.

جدول ۸. آزمون‌های پس از تجربه آنوا

گروه چهارم	گروه سوم	گروه دوم	گروه اول	فراوانی		
-	-		۲/۷۸	۴۰	علم و صنعت	ارتقای اقتصادی
-	-		۲/۷۹	۱۲۰	تهران	
-	-	۳/۱۰	۳/۱۰	۴۰	تربیت مدرس	
-	-	۳/۱۰	۳/۱۰	۴۸	امیرکبیر	
-	-	۳/۲۷	۳/۲۷	۴۱	الزهرا	
-	-	۳/۳۰	۳/۳۰	۵۳	علامه طباطبایی	
-	۳/۳۶	۳/۳۶	۳/۳۶	۱۴	هنر	
۳/۵۴	۳/۵۴	۳/۵۴	-	۵۴	بهشتی	
۳/۶۷	۳/۶۷	۳/۶۷	-	۲۴	خواجه نصیر	
۳/۶۸	۳/۶۸	۳/۶۸	-	۴۷	خوارزمی	
۳/۹۴	۳/۹۴	-	-	۳۳	رجایی	ارتقای اجتماعی
۴/۰۹	-	-	-	۴۵	صنعتی شریف	
-	-	-	۳/۴۲	۵۳	علامه طباطبایی	
-	-	۳/۵۱	۳/۵۱	۱۲۰	تهران	
-	۳/۵۸	۳/۵۸	۳/۵۸	۴۰	تربیت مدرس	
۳/۷۱	۳/۷۱	۳/۷۱	۳/۷۱	۴۸	امیرکبیر	
۳/۷۲	۳/۷۲	۳/۷۲	۳/۷۲	۵۴	بهشتی	
۳/۷۳	۳/۷۳	۳/۷۳	۳/۷۳	۴۱	الزهرا	
۳/۷۸	۳/۷۸	۳/۷۸	۳/۷۸	۴۰	علم و صنعت	
۳/۸۵	۳/۸۵	۳/۸۵	۳/۸۵	۴۷	خوارزمی	
۳/۹۳	۳/۹۳	۳/۹۳	-	۱۴	هنر	
۴/۰۰	۴/۰۰	-	-	۲۴	خواجه نصیر	
۴/۱۱	-	-	-	۴۵	صنعتی شریف	
۴/۱۵	-	-	-	۳۳	رجایی	

با توجه به جدول ۹ ($\text{sig} < 0/05$)، فرض H_1 تأیید می‌شود؛ به این معنا که حداقل بین واریانس دو گروه اختلاف معناداری وجود دارد. نتایج آنالیز واریانس آنوا نشان می‌دهد که در کدام یک از ابعاد اختلاف وجود دارد، اما نشان نمی‌دهد که کدام زوج میانگین‌ها با یکدیگر متفاوت است. بنابراین، از آزمون‌های پس از تجربه آنوا برای بررسی تفاوت‌ها استفاده شد تا نشان دهیم که زوج گروه‌های ناهمگن کدام هستند، و همین وجود حداقل دو زوج گروه متفاوت و ناهمگن تأییدی است بر این‌که دانشگاه محل تحصیل بر نگرش

دانشجویان به تأثیر مدرک تحصیلی بر اعتمادبه‌نفس، رضایت از خود، استقلال، تمایز و تشابه و همچنین بر ابعاد خانوادگی همچون ازدواج بهتر، موقعیت بهتر در خانواده خود، خانواده همسر، شهرت و رضایتمندی والدین مؤثر است.

جدول ۹. آزمون معناداری میانگین متغیرهای فردی و خانوادگی بین دانشجویان دانشگاه‌های مختلف

Sig	F	میانگین	df	مجموع مربعات		
۰/۰۰۰	۴/۱۵۶	۴/۱۸۲	۱۱	۴۵/۹۹۹	بین‌گروهی	ارتقای فردی
		۱/۰۰۶	۵۴۷	۵۵۰/۳۴۸	درون‌گروهی	
۰/۰۰۰	۴/۲۲۸	۴/۷۴۳	۱۱	۵۲/۱۷۴	بین‌گروهی	ارتقای خانوادگی
		۰/۵۷۶	۵۴۷	۳۱۵/۳۳۹	درون‌گروهی	

در این قسمت، از آزمون والر دانکن استفاده می‌کنیم تا مشخص شود که بین کدام گروه‌ها اختلاف وجود دارد. طبق جدول ۱۰، دانشگاه علامه طباطبایی با دانشگاه‌های خواجه نصیر، هنر، الزهرا و علم و صنعت ناهمگن است و دانشگاه‌های تهران، امیرکبیر، تربیت مدرس و خوارزمی با دانشگاه رجایی. همچنین، دانشگاه شهید بهشتی با دانشگاه صنعتی شریف ناهمگن است. این ناهمگنی دانشگاه‌ها نشان می‌دهد که بین نگرش دانشجویان مشغول به تحصیل در دانشگاه‌های مختلف به تأثیر مدرک تحصیلی بر متغیرهای فردی تفاوت معناداری وجود دارد. بنابراین، دانشگاه محل تحصیل بر نگرش دانشجویان به تأثیر مدرک تحصیلی بر حس اعتمادبه‌نفس، داشتن رضایت از خود، استقلال عمل و داشتن حس تمایز و تشابه مؤثر است و افراد در دانشگاه‌های مختلف نگرش متفاوتی در مورد این موضوع دارند.

در رابطه با بررسی ارتقای خانوادگی پس از دریافت مدرک تحصیلی و تأثیر دانشگاه بر نگرش دانشجویان به این موضوع، در جدول ۱۰ ملاحظه می‌شود که دانشگاه تربیت مدرس با دانشگاه‌های هنر و شهید بهشتی ناهمگن هستند و دانشگاه‌های تهران، علامه طباطبایی، الزهرا و امیرکبیر با دانشگاه‌های خواجه نصیر، رجایی و علم و صنعت. دانشگاه‌های خوارزمی، هنر و شهید بهشتی نیز با دانشگاه صنعتی شریف ناهمگن هستند، که این ناهمگن بودن بین زوج دانشگاه‌ها نشان می‌دهد که تفاوت معناداری در نگرش دانشجویان به تأثیر مدرک تحصیلی بر ارتقای خانوادگی افراد وجود دارد و بنابراین دانشگاه محل تحصیل بر نوع نگرش دانشجویان به تأثیر مدرک بر رقابت در خانواده، رضایتمندی والدین،

مسئولیت‌پذیری و همچنین داشتن ازدواج مناسب و به‌طور کلی شرایط خانوادگی بهتر مؤثر است و نگرش افراد، بسته به این‌که در چه دانشگاهی درس بخوانند، به این موضوع متفاوت است. به عبارت دیگر، تفاوت در دانشگاه محل تحصیل می‌تواند بر نگرش دانشجویان به مدرک تحصیلی تأثیر بگذارد. این‌که دانشجویان در کدام محیط به تحصیل می‌پردازند و اساساً از کجا فارغ‌التحصیل می‌شوند و مدرک تحصیلی خود را دریافت می‌کنند می‌تواند بر نگرش آن‌ها به این‌که آیا مدرک تحصیلی می‌تواند باعث ارتقای ابعاد فردی، خانوادگی، اجتماعی و اقتصادی آن‌ها شود یا خیر مؤثر است.

جدول ۱۰. آزمون‌های پس از تجربه آنوا

گروه چهارم	گروه سوم	گروه دوم	گروه اول	فراوانی	دانشگاه‌های مورد بررسی		
-	-		۳/۱۵	۵۳	علامه طباطبایی	ارتقای فردی	
-	-	۳/۴۵	۳/۴۵	۱۲۰	تهران		
-	-	۳/۴۶	۳/۴۶	۴۸	امیرکبیر		
-	-	۳/۵۳	۳/۵۳	۴۰	تربیت مدرس		
-	-	۳/۵۵	۳/۵۵	۴۷	خوارزمی		
-	۳/۶۱	۳/۶۱	۳/۶۱	۵۴	شهید بهشتی		
۳/۷۱	۳/۷۱	۳/۷۱	-	۲۴	خواجه نصیر		
۳/۷۹	۳/۷۹	۳/۷۹	-	۱۴	هنر		
۳/۸۳	۳/۸۳	۳/۸۳	-	۴۱	الزهرا		
۳/۸۵	۳/۸۵	۳/۸۵	-	۴۰	علم و صنعت		
۴/۱۲	۴/۱۲	-	-	۳۳	رجایی		
۴/۲۲	-	-	-	۴۵	صنعتی شریف		
-	-	-	۳/۱۵	۴۰	تربیت مدرس		ارتقای خانوادگی
-	-	۳/۲۰	۳/۲۰	۱۲۰	تهران		
-	-	۳/۲۵	۳/۲۵	۵۳	علامه طباطبایی		
-	-	۳/۲۹	۳/۲۹	۴۱	الزهرا		
-	-	۳/۳۱	۳/۳۱	۴۸	امیرکبیر		
-	۳/۵۳	۳/۵۳	۳/۵۳	۴۷	خوارزمی		
-	۳/۵۷	۳/۵۷	-	۱۴	هنر		
-	۳/۵۷	۳/۵۷	-	۵۴	شهید بهشتی		
۳/۸۳	۳/۸۳	-	-	۲۴	خواجه نصیر		
۳/۸۸	۳/۸۸	-	-	۳۳	رجایی		
۳/۹۰	۳/۹۰	-	-	۴۰	علم و صنعت		
۴/۰۹	-	-	-	۴۵	صنعتی شریف		

عامل دیگری که مورد بررسی قرار گرفت رشته تحصیلی دانشجویان و تأثیر آن بر نگرش آن‌ها به تأثیر مدرک تحصیلی بر پیامدهای اقتصادی، اجتماعی، فردی و خانوادگی است. با توجه به جدول ۱۱ ($\text{sig} < 0/05$)، در مورد ارتقای اقتصادی و خانوادگی، فرض H1 تأیید می‌شود؛ به این معنا که حداقل بین واریانس دو گروه اختلاف معناداری وجود دارد. بنابراین، نوع رشته تحصیل بر ارتقای اقتصادی و خانوادگی تأثیر می‌گذارد. از طرفی، با توجه به این‌که در متغیرهای اجتماعی و فردی ($\text{sig} > 0/05$) است، فرض H1 در مورد این دو متغیر تأیید نمی‌شود؛ به این معنا که حداقل بین واریانس دو گروه اختلاف معناداری وجود ندارد. بنابراین، رشته تحصیلی بر نگرش دانشجویان به این دو متغیر تأثیری نداشته است؛ یعنی این موضوع که افراد در چه رشته‌ای تحصیل کنند بر نگرششان به تأثیر مدرک تحصیلی بر توانمندی، اعتماد به نفس، جامعه‌پذیری، استقلال، تمایز و تشابه با دیگران مؤثر نیست.

جدول ۱۱. آزمون معناداری میانگین متغیرها بین دانشجویان رشته‌های مختلف

Sig	F	میانگین	df	مجموع مربعات		
0/029	3/021	3/597	3	10/792	بین گروهی	ارتقای اقتصادی
		1/191	554	659/760	درون گروهی	
0/063	2/444	1/851	3	5/553	بین گروهی	ارتقای اجتماعی
		0/757	554	419/496	درون گروهی	
0/267	1/321	1/406	3	4/218	بین گروهی	ارتقای فردی
		1/064	554	589/469	درون گروهی	
0/002	4/870	3/145	3	9/436	بین گروهی	ارتقای خانوادگی
		0/646	554	357/847	درون گروهی	

در این قسمت، از آزمون والر دانکن استفاده کردیم تا مشخص شود که بین کدام گروه‌ها اختلاف وجود دارد. نتایج آزمون پس از نتیجه در جدول ۱۲ نشان می‌دهد که رشته‌ها از لحاظ همگن بودن در دو دسته جای می‌گیرند و رشته‌هایی که در دو گروه مشترک نیستند ناهمگن هستند. در مورد ارتقای اقتصادی، دانشجویانی که در علوم انسانی تحصیل کرده‌اند نگرش متفاوتی به تأثیر مدرک تحصیلی بر به دست آوردن شغل و درآمد مناسب با دانشجویان رشته هنر دارند و همین تفاوت معنادار بین دو گروه نشان می‌دهد که رشته تحصیلی می‌تواند بر نگرش دانشجویان اثر بگذارد.

همچنین، ناهمگن بودن علوم انسانی و علوم فنی - مهندسی در مورد نگرش دانشجویان به تأثیر مدرک تحصیلی بر ارتقای خانوادگی نیز بیانگر معناداری تفاوت میانگین‌ها و مؤثر بودن رشته تحصیلی بر نگرش دانشجویان به متغیرهای خانوادگی است. یعنی نگرش دانشجویان علوم انسانی نسبت به مدرک تحصیلی دریافتی و اثر آن بر نوع ازدواج، روابط خانوادگی، موقعیت در خانواده، رضایتمندی والدین و حس رقابت در خانواده با دانشجویان رشته فنی - مهندسی ناهمگن است و تفاوت معنادار دارد و تأییدی است بر این‌که رشته تحصیلی می‌تواند بر نگرش افراد به این متغیر مؤثر باشد. تفاوت در این‌که مدرک تحصیلی مهندسی یا علوم پایه و یا علوم انسانی و هنر تأثیرات متفاوتی بر خانواده و اطرافیان، به خصوص همسر و خانواده همسر، می‌گذارد یا باعث رشد اقتصادی می‌شود و در پیدا کردن شغل آینده، محل کار خصوصی یا دولتی یا بین‌المللی، درآمد و نیز دستیابی به شغل مرتبط با مدرک مؤثر است، از جمله تفاوت‌های ادراک‌شده از سوی دانشجویان چهار گروه می‌باشد.

جدول ۱۲. آزمون‌های پس از تجربه Post-Hoc ANOVA

۲	۱	فراوانی	نوع رشته	
	۳/۳۸	۲۰۳	علوم انسانی	ارتقای اقتصادی
۳/۶۰	۳/۶۰	۲۲۲	فنی - مهندسی	
۳/۶۱	۳/۶۱	۸۷	علوم پایه	
۳/۸۵		۴۶	هنر	
	۳/۳۳	۲۰۳	علوم انسانی	ارتقای خانوادگی
۳/۴۳	۳/۴۳	۴۶	هنر	
۳/۴۶	۳/۴۶	۸۷	علوم پایه	
۳/۶۳		۲۲۲	فنی - مهندسی	

۷. نتیجه‌گیری

در این پژوهش تلاش شده است به بررسی برخی عوامل زیستی (همچون جنسیت و وضعیت تأهل) و نیز عواملی محیطی (همچون محل تحصیل و نوع رشته تحصیلی) و تأثیر آن‌ها بر نگرش دانشجویان پرداخته شود. با توجه به شرایط امروزی و رشد روزافزون گرایش به دریافت

مدرک تحصیلی، لازم دیده شد که عواملی که بر نگرش دانشجویان به مدرک تحصیلی تأثیر دارند بررسی شود. در واقع، نگرش یک نوع ارزیابی کلی از یک شیء یا هر چیزی است که براساس اطلاعات شناختی، عاطفی و رفتاری مشخص می‌شود. برای بررسی دقیق‌تر، چهار ارتقای اقتصادی، اجتماعی، فردی و خانوادگی در نظر گرفته شد. مشخص شد که نگرش به مدرک تحصیلی در ایران و در میان دانشگاه‌های تهران فراجنسیتی شده است و تفاوتی بین زن و مرد وجود ندارد. طبق نظر بورديو، دستیابی به منابع میدان، که همان شغل و درآمد و نیز شأن و منزلت اجتماعی است، به افراد کمک می‌کند تا قشر و طبقه خود را تغییر دهند. در جوامع امروزی، با ورود زنان به جامعه و میل به پیشرفت و توانمند شدن آن‌ها، چندان دور از واقعیت نیست که نگرش زن و مرد به مدرک تحصیلی تفاوت نشان دهد و زنان نیز به دنبال دستیابی هرچه بیشتر به منابع و حضور در میدان باشند. رستگار خالد (۱۳۸۹) نیز بیان داشته است که تفاوت‌های جنسیتی بر انگیزه پیشرفت افراد تأثیر ندارند. پژوهش حاضر می‌تواند از بُعد تأثیر جنسیت بر نگرش به مدرک تحصیلی مکمل پژوهش رستگار خالد باشد.

متغیر بعدی که مورد بررسی قرار گرفت وضعیت تأهل دانشجویان بود که نتایج بیانگر معنادار بودن رابطه است؛ بدین معنا که مجرد یا متأهل بودن دانشجویان بر نوع نگرششان به مدرک تحصیلی تأثیر دارد. همان‌طور که رنجبر حاجی‌آبادی (۱۳۹۳) نشان داده است، وضعیت تأهل بر انگیزه پیشرفت دو گروه دانشجویان پزشکی و پیراپزشکی تأثیرگذار بوده است. نتیجه پژوهش حاضر نیز بیانگر تأثیر وضعیت تأهل بر نگرش دانشجویان غیرپزشکی است. به‌طور کلی، در زندگی روزمره نیز، شاهد تفاوت‌های نگرشی زیادی بین افراد مجرد و متأهل هستیم. همان‌طور که بورديو اشاره می‌کند که روابط و تعاملات افراد بر رفتار و دیدگاه آن‌ها تأثیر دارد، تعاملات و روابط افراد مجرد و متأهل نیز با هم متفاوت است. بنابراین، رسیدن به این نتیجه دور از واقعیت نمی‌تواند باشد که نگرش فرد مجرد به یافتن شغل با درآمد مناسب با فرد متأهل فرق دارد. همین‌طور در مورد ارتقای فردی، دانشجویی که ازدواج کرده است نگرش متفاوتی به کسب اعتمادبه‌نفس، رضایت از خود، استقلال، تمایز و تشابه با سایرین دارد. این مورد در رابطه با ارتقای اجتماعی و خانوادگی نیز صدق می‌کند. پرواضح است که فرد متأهل تجربه ازدواج را داشته و بنابراین نگرش متفاوتی با فردی که هنوز ازدواج نکرده در مورد تأثیر مدرک بر روابط خانوادگی دارد.

طبق نتایج پژوهش حبیبی کلیسر (۱۳۹۳)، کیفیت کلاس درس و دانشگاه با عملکرد دانشجویان رابطه معناداری دارد. در این پژوهش نیز نشان داده شد که رابطه معناداری بین نوع دانشگاه و نگرش دانشجویان به تأثیری که مدرک تحصیلی کسب شده می‌تواند بر ابعاد مختلف زندگی‌شان بگذارد وجود دارد. بسته به این‌که فرد در چه دانشگاهی مشغول به تحصیل باشد، نگرش متفاوتی به مدرک دریافتی‌اش دارد و به تبع آن دیدگاه متفاوتی نسبت به عملکرد مدرکش بر ارتقای اقتصادی، که شامل کسب درآمد بهتر و به دست آوردن شغل مناسب است، دارد. این موضوع در مورد سایر متغیرهای اجتماعی، فردی و خانوادگی نیز صدق می‌کند. طبق نظر و بلن، افراد در پی کسب موقعیت‌هایی هستند تا با تمایز خود از برخی افراد و تشابه خود با برخی افراد دیگر، موجبات ارتقای خود را فراهم آورند. البته، در این پژوهش صحبت از سطح کیفی دانشگاه‌ها نیست، بلکه صرفاً بیان شد که نگرش دانشجویان دانشگاه‌های مختلف متفاوت است.

نتایج پژوهش فانگ^۱ و همکاران (۲۰۱۸) نشان می‌دهد که بهبود کیفیت محیط آموزشی خوش‌بینی افراد را افزایش می‌دهد و سازگاری شغلی و انگیزه افراد را بالا می‌برد. در این پژوهش نیز نشان داده شد که دانشگاه بر نگرش افراد به تأثیر مدرک تحصیلی بر انگیزه، اعتماد به نفس، تمایز و تشابه مؤثر است، که تأییدی است بر پژوهش‌های پیشین.

نتایج پژوهش حاضر همین‌طور با نتایج پژوهش تاج‌روشن (۱۳۹۴) همسو است. وی نشان داده است که بین رشته تحصیلی و مدرک‌گرایی در یک رشته تحصیلی خاص برای کسب درآمد بهتر رابطه معناداری وجود دارد. در پژوهش حاضر نیز نشان داده شد که رشته تحصیلی بر نگرش افراد به ارتقای اقتصادی، که شامل درآمد و شغل است، تأثیر دارد. همچنین، رشته تحصیلی با ارتقای خانوادگی رابطه معناداری دارد؛ یعنی بسته به این‌که فرد در چه رشته‌ای تحصیل کرده باشد، نگرش متفاوتی به تأثیر مدرک تحصیلی بر ازدواج مناسب، روابط خانوادگی بهتر و یافتن موقعیت مناسب‌تر در خانواده خود و همسر دارد. در نظریه خودکارآمدی، عنوان شد که افراد، با دستیابی به منابعی که منجر به بروز توانایی‌هایشان می‌شود، اعتماد به نفس خود را نزد خانواده و اطرافیان حفظ می‌کنند. یکی از این منابع می‌تواند مدرک دانشگاهی باشد. افراد با تلاش برای کسب مدرک دانشگاهی با

1. Fang

رشته‌ای خاص سعی می‌کنند اعتبار و اعتماد به نفس خود را بالا ببرند و به نوعی صورت اجتماعی مطلوب خود را به دست آورند.

با توجه به مقایسه بخش توصیفی و تحلیلی پژوهش حاضر، می‌توان بیان کرد که دانشگاه محل تحصیل عامل مهمی در نوع نگرش افراد به مدرک تحصیلی دریافتی‌شان است. به طور مثال، نگرش دانشجویان به تأثیر مدرک تحصیلی بر شغل و درآمدشان متوسط رو به بالا است. یعنی درصد زیادی از دانشجویان نمونه حاضر اعتقاد داشتند که با کمک مدرک تحصیلی می‌توانند شغل مناسب یا درآمد خوبی کسب کنند. همان‌طور که در بخش رابطه سنجی نشان داده شد، بین دانشگاه محل تحصیل و نگرش افراد رابطه معناداری وجود دارد. وجود رابطه بین رشته تحصیلی و نگرش دانشجویان به متغیر اقتصادی و اعتقاد اکثر دانشجویان به تأثیر زیاد مدرک بر به دست آوردن شغل و درآمد مناسب می‌تواند نشان دهد که در برنامه‌ریزی‌های تحصیلی، به رشته‌های تحصیلی اهمیت بیشتری داده شود. اما از طرفی، نبود رابطه بین رشته تحصیلی با متغیرهای اجتماعی و فردی نشان می‌دهد که نوع رشته تحصیلی به اعتقاد دانشجویان بر طبقه اجتماعی، روابط اجتماعی و فردی، شناخت اجتماعی و فردی‌شان تأثیری ندارد. در واقع، عوامل دیگری این متغیرها را تحت تأثیر قرار می‌دهند. اما در مورد ارتقای خانوادگی، با توجه به این که اکثریت هم‌ادغان داشتند که مدرک تحصیلی دریافتی بر ارتقای خانوادگی مؤثر است، متغیری که می‌تواند با معناداری رابطه‌اش بر این متغیر اثر بگذارد رشته تحصیلی است؛ به این معنا که نوع رشته تحصیلی با جایگاه فرد در خانواده، رضایتمندی والدین، شأن و منزلت در خانواده همسر و دیگر شاخص‌های این متغیر رابطه داشته و آن‌ها را تحت تأثیر قرار داده است. شاید همان تفکر قدیم ایرانی مبنی بر این که برخی رشته‌های تحصیلی پاپرستی‌تر و بهتر هستند باعث رابطه بین نوع رشته تحصیلی و متغیر خانوادگی شود. همان‌طور که حسین‌زاده فرمی (۱۴۰۱) نیز بیان کرده است، برای اجتماعات دانشجویی در ایران و جهان، کارکردهای متعددی را می‌توان متصور شد: کارکرد آموزشی، کارکرد اجتماعی، کارکرد علمی، کارکرد فرهنگی، کارکرد روانی و کارکرد امیدبخشی؛ به این معنا که دانشگاه یک ساختار پویا و مؤثر در جامعه است.

با توجه به اهمیت نیروی انسانی در پیشرفت و توسعه جامعه، لازم است برای تربیت و هدایت آن‌ها برنامه‌ریزی‌های دقیق‌تر صورت پذیرد. یکی از عوامل مهم توسعه توجه به آموزش عالی است. با توجه به نتایج پژوهش حاضر، می‌توان دریافت کیفیت دانشگاه در

نوع نگرش دانشجویان به اخذ مدرک مؤثر است؛ از این رو، می توان برای ارتقای دانشگاه های کشور کوشید و برنامه ریزی های مدونی را در پیش گرفت. همان طور که فلاحتی (۱۳۹۲) بیان کرده است، رضایت از کیفیت زندگی دانشگاهی تأثیر معناداری در رضایت از کیفیت زندگی کلی دانشجویان دارد. مقایسه دانشگاه ها نشان می دهد که رضایت دانشجویان دانشگاه های تهران در دو بُعد آموزشی و رضایت از تسهیلات و امکانات از دانشجویان دانشگاه کردستان بیشتر است. نتایج مطالعه بیانگر این است که نظام آموزش عالی باید توجه بیشتری به وضعیت دانشگاه های شهرستان ها داشته باشد. کمبود امکانات و تسهیلات منجر به کاهش کیفیت آموزش، کیفیت زندگی اجتماعی و در نتیجه کاهش کیفیت زندگی دانشگاهی دانشجویان می شود. باید سعی شود که با راهکارهای کاربردی، به تفکر جامعه نسبت به برخی رشته های خاص جهت داد و به طور عملی نشان داد که نگرش نسبت به موفقیت صرفاً برای دانشجویان یک رشته خاص نیست و هر کس بسته به توانایی ها و مهارت هایش می تواند خود را در جایگاه موفقیت تصور کند.

به طور خلاصه، یافته ها نشان می دهند که ادراک دانشجویان از مدرک تحصیلی فراجنسیتی شده است، اما دانشجویان متأهل بیش از دانشجویان مجرد مدرک را در ارتقای ابعاد اقتصادی، اجتماعی، خانوادگی و فردی خود مؤثر می دانند. همچنین، رابطه معناداری بین دانشگاه محل تحصیل و نگرش دانشجویان به ارتقای ابعاد مختلف زندگی با دریافت مدرک تحصیلی وجود دارد؛ بدین ترتیب که بین نگرش دانشجویان دانشگاه های مختلف و اعتقاد به این که مدرک تحصیلی می تواند در یافتن شغل با درآمد مناسب به آن ها کمک کند تفاوت وجود دارد. همچنین، تأثیر مدرک بر توانمندی اجتماعی، جامعه پذیری و ارتقای طبقه اجتماعی در انواع دانشگاه ها به میزان متفاوتی ارزیابی شده است. میان رشته تحصیلی و ارتقای ابعاد اقتصادی و خانوادگی با دریافت مدرک تحصیلی نیز رابطه هست. نگرش دانشجویان رشته های علوم انسانی نسبت به سایر رشته ها به این که مدرک تحصیلی می تواند باعث ارتقای ابعاد زندگی آن ها شود متفاوت ارزیابی شده است. دانشجویان عقیده دارند که اعتماد به نفس، رضایت از خود، استقلال، ازدواج بهتر، دستیابی به موقعیت بهتر در خانواده خود و همسر و رضایتمندی والدین از جمله متغیرهایی هستند که با کسب مدرک تحصیلی می توانند به آن ها دست یابند.

بنابر نتایج پژوهش‌های انجام شده، وضعیت تأهل و نوع دانشگاه بر نگرش دانشجویان به مدرک تحصیلی و تأثیری که این مدرک می‌تواند بر ابعاد مختلف زندگی‌شان بگذارد مؤثر است. دانشجویان مجرد و متأهل نگرش‌های متفاوتی به مدرک تحصیلی و ارتقای اقتصادی، فردی، اجتماعی و خانوادگی پس از دریافت مدرک دارند. همچنین، کیفیت کلاس درس و دانشگاه نیز رابطه‌ای معنادار با نگرش دانشجویان به تأثیر مدرک تحصیلی بر ابعاد مختلف زندگی‌شان دارد. به علاوه، بهبود کیفیت محیط آموزشی نیز منجر به افزایش خوش‌بینی، سازگاری شغلی و انگیزه افراد می‌شود. در نهایت، رشته تحصیلی نیز بر نگرش دانشجویان به مدرک تحصیلی و تأثیر آن بر ابعاد اقتصادی و خانوادگی مؤثر است.

با توجه به این موارد و همچنین نتایج پژوهش پایا و حسین‌آبادی (۱۴۰۱)، آینده دانشگاه بیش از هر چیز تحت تأثیر سه‌گانه چرخش‌های فرهنگی، تحول در نظام دانش و توسعه شتابان در فضای ارتباطی و اطلاعاتی قرار خواهد گرفت. در این چارچوب، جهتگیری کلان دانشگاه از انتقال دانش به تواناسازی دانشجویان و کمک به پویایی ذهن و ادراک دانشجویان درباره حال و آینده و تصمیم‌گیری‌های آگاهانه آن‌ها برای گام نهادن در جهان پیچیده پیش رو تغییر می‌یابد.

با توجه به این موارد، پیشنهاد می‌شود که دانشگاه‌ها و مراکز آموزش عالی به کیفیت کلاس‌های درس و محیط آموزشی توجه ویژه‌ای داشته باشند. همچنین، برنامه‌های آموزشی و رشته‌های تحصیلی باید با توجه به نیازها و انتظارات دانشجویان طراحی شوند. علاوه بر این، برای افزایش سازگاری شغلی و انگیزه دانشجویان، ایجاد محیط آموزشی مناسب و بهبود کیفیت آموزش الزامی است. در نهایت، افزایش آگاهی دانشجویان در مورد تأثیر مدرک تحصیلی بر زندگی‌شان و تأکید بر اهمیت رشته تحصیلی نیز می‌تواند مفید باشد.

۸. سپاسگزاری

این پژوهش بخشی از پژوهش‌های مشترک بین‌المللی است که توسط افسانه توسلی (مجرى) و کیکو ساکورایی (همکار) انجام شده و تحت حمایت مالی سازمان مطالعات منطقه اسلامی دانشگاه واسدا (ژاپن) بوده است.

۹. مشارکت نویسندگان

نویسندگان در کلیه مراحل پژوهش مشارکت داشته‌اند.

۱۰. تعارض منافع

کلیه نویسندگان متعهد می‌شوند که در نگارش و اجرای پژوهش، تمامی ملاحظات و استانداردهای اخلاقی را رعایت کرده‌اند و تعارض منافی وجود ندارد.

فصلنامه مطالعات دانشگاه

۳۵

مطالعه جامعه‌شناختی نگرش
دانشجویان دانشگاه‌های...

منابع

آراسته، حمیدرضا؛ بهرنگی، محمدرضا؛ و شریفی حسین‌آبادی، مهین (۱۳۹۱). بررسی عوامل مؤثر در تصمیم‌گیری دانش‌آموزان سال چهارم دبیرستان برای ادامه تحصیل در دانشگاه. آموزش عالی ایران، (۴)، ۲۴-۲.

افراسیابی، حسین؛ و خویباری، فهیمه (۱۳۹۴). هویت دانشجویی و عوامل مرتبط با آن در میان دانشجویان دانشگاه‌های یزد. پژوهش و برنامه‌ریزی در آموزش عالی، (۴)، ۱۹-۱.

بابایی‌فرد، اسداله؛ و حیدریان، امین (۱۳۹۴). بررسی برخی عوامل اجتماعی مؤثر بر خشونت خانوادگی. زن و جامعه (جامعه‌شناسی زنان)، (۲۰)، ۵۲-۳۵.

پایا، علی؛ و ابراهیم‌آبادی، حسین (۱۴۰۱). دانشگاه و انتظارات از آن طی چند دهه آینده: تحول در مسئولیت‌ها و کارکردها. فصلنامه مطالعات میان‌رشته‌ای در علوم انسانی، (۳)، ۴۸-۹.

تاج‌روشن، ندا؛ و ظروفی، مجید (۱۳۹۴). بررسی رابطه عوامل اجتماعی و فرهنگی با معیارهای انتخاب رشته تحصیلی دانشجویان دانشگاه آزاد اسلامی واحد تبریز. مطالعات جامعه‌شناسی، (۲۷)، ۷-۸۱.

حسن‌زاده بارانی کرد، سودابه؛ و صالحی عمران، ابراهیم (۱۳۹۵). ارتقای کیفیت آموزش منابع انسانی آموزش عالی با تأکید بر تولید و ساخت سرمایه اجتماعی. آموزش و توسعه منابع انسانی، (۳)، ۱۰-۱.

حسین‌زاده فرمی، مهدی (۱۴۰۱). مطالعه‌ی کارکردهای اجتماعات دانشجویی در توانمندسازی فرهنگی دانشجویان. مطالعات دانشگاه، (۱)، ۱۸۳-۲۰۵.

حبیبی کلپیر، رامین (۱۳۹۳). رابطه ادراک از کیفیت ساختار کلاس درس با عملکرد تحصیلی دانشجویان دانشگاه شهید مدنی آذربایجان. اولین کنفرانس ملی توسعه پایدار در علوم تربیتی و روان‌شناسی، مطالعات اجتماعی و فرهنگی، تهران.

خوشنویسان، فاطمه و همکاران (۱۳۹۸). ارزش آموزش عالی تحلیلی بر تمایل به تحصیل در نظام دانشگاهی. پژوهش و برنامه‌ریزی در آموزش عالی، (۲)، ۶۱-۴۳.

رنجبرحاجی‌آبادی، نگار و همکاران (۱۳۹۴). مقایسه انگیزش پیشرفت تحصیلی دانشجویان مجرد و متأهل دانشگاه آزاد اسلامی، واحد ارومیه، سال ۱۳۹۴. همایش ملی بهداشت و سلامت جوانان.

رستگار خالد، امیر (۱۳۸۹). تفاوت‌های جنسیتی در انگیزش و پیشرفت تحصیلی دانشجویان. مطالعات راهبردی زنان، (۵۰)، ۱۳-۸۱.

ریترز، جورج (۱۳۹۳). نظریه جامعه‌شناسی در دوران معاصر (مترجم: محسن ثلاثی؛ چاپ ششم). تهران: علمی.

سیدمن، استیون (۱۳۹۴). کشاکش آرا. مترجم: جلیلی هادی. تهران: نی.

عباس‌نژاد، طیبه؛ بحری، شیماء؛ و بانسی، عبدالله (۱۳۹۸). شناسایی مزیت‌ها و چالش‌های ادامه تحصیل و بررسی تأثیر آن بر موفقیت شغلی ادراک‌شده و عملکرد شغلی. مدیریت منابع انسانی پایدار، (۱)، ۵۱-۳۲.

فصلنامه مطالعات دانشگاه

۳۶

دوره ۱، شماره ۴
تابستان ۱۴۰۲
پیاپی ۴

فاضلی، زینب و همکاران (۱۳۹۱). اخلاق حرفه‌ای و نقش آن در حرفه پزشکی. مجله دانشگاه علوم پزشکی ایلام، ۲۰(۴)، ۱۷-۱۰.

فلاحی، لیلا (۱۳۹۲). بررسی کیفیت زندگی دانشجویان دانشگاهی دانشجویان؛ مطالعه موردی: دانشجویان دانشگاه‌های تهران و کردستان. تحقیقات فرهنگی ایران، ۶(۳)، ۱۷۲-۱۵۱.

قادری، رضا و همکاران (۱۳۸۲). بررسی عوامل مؤثر بر نگرش دانشجویان پزشکی دانشگاه علوم پزشکی بیرجند نسبت به رشته پزشکی در سال ۱۳۸۱. مجله ایرانی آموزش در علوم پزشکی، ۳(۲)، ۴۶-۴۱.

منشی، فائزه؛ ظهروند، راضیه؛ و ماشینی، فریده (۱۳۸۹). نقش ترکیب جنسیتی دانش‌آموزان در شاخه‌های نظری و مهارتی بر نرخ ورود دختران و پسران به دانشگاه‌ها. زن در توسعه و سیاست (پژوهش زنان)، ۸(۲)، ۵۳-۳۱.

محمدی، نرگس و همکاران (۱۳۹۸). بررسی عوامل مؤثر بر انتخاب رشته تحصیلی در مقطع کارشناسی ارشد رشته پرستاری. آموزش پرستاری، ۸(۴): ۸-۱.

Adams, Jr., & Richard, H. (2003). *International Migration, Remittances and the Brain Drain: A Study of 24 Labor Exporting Countries*, World Bank, Development Research Group, Working Paper Series, June.

Aeini, B., Moosavand, M., Heidari, A., & Sabbar, S. (2023). Respecting Employee Privacy and Professional Productivity: a Grounded Theory Study in Iran. *Cadernos de Educação Tecnologia e Sociedade*, 16(4), 1268-1279. doi: 10.14571/brajets.v16.n4.1268-1279

Albarracín, D. & Johnson, B. T. (2018). *Handbook of Attitudes: Basic Principles* (2nd ed.). New York: Routledge.

Albarracín, D., & Shavitt, S. (2018). Attitudes and Attitude Change. *Annual Review of Psychology*, 69, 299-327.

Benson, G., Finegold, D. & Mohrman, S. (2004). You paid for the skills, now keep them: Tuition reimbursement and voluntary turnover. *Academy of Management Journal*, 47, 315-331.

Duarte, P.O., Alves, H.B and Raposo, M.B. (2010). Understanding university image: a structural equation model approach. *International Review on Public and Non-Profit Marketing*, 7, 21-36.

Fang, W. et al. (2018). Relationships between optimism, educational environment, career adaptability and career motivation in nursing undergraduates: A cross-sectional study. *Nurse Education Today*, 68, 33-39.

Gutman, J., & Miaoulis, G. (2003). Communicating a quality position in service delivery: An application in higher education. *Journal of Managing Service Quality*, (2)13, 105-111.

- Jain, S., & Dowson, M. (2009). Mathematics Anxiety as a Function of Multidimensional Self-Regulation and Self-Efficacy. *Contemporary Educational Psychology*, 34, 240-249.
- Lai, C.S. (2014). College freshmen's self-efficacy, effort regulation, perceived stress and their adaptation to college. *Asian Journal of Humanities and Social Sciences*, 2(2), 107-117.
- Loots, S., & Walker, M. (2016). A capabilities-based gender equality policy for higher education: Conceptual and methodological considerations. *Journal of Human Development and Capabilities*, 17(2), 260-277.
- Lubker, J. R & Etzel, E. F, (2008). College Adjustment Experiences of First-Year Students: Disengaged Athletes, Nonathletes, and Current Varsity Athletes. *NASPA Journal*, 44(3), 457-480.
- Maio, G. R., Haddock, G., & Verplanken, B. (2018). *The Psychology of Attitudes and Attitude Change* (3rd ed.). London: Sage
- Marginson, S. (2016). Higher education and inequality in AngloAmerican societies. In *Student equity in Australian higher education* (pp. 165-182). Springer.
- Rozance, CP (1991). Cheating in medical schools: implications for students and patients. *JAMA*, 266(17), 2453-6.
- Sabzali, M., Darvishi, M., & Moosavand, M. (2024). Metaverse in Iran. *Journal of Cyberspace Studies*, 8(1), 121-144. doi:10.22059/jcss.2024.95894
- Sarfi, M., Sarfi, T., Aris, S., Zohouri, M., & Aeni, B. (2023). Religion and Migration: An Iranian Survey. *Migration Letters*, 20(S4), 470-480. doi: 10.59670/ml.v20iS4.3871
- Sierles, F. & Hendrickx I. (1980). Cheating in medical school. *Academic Medicine*, 55(2), 124-5.
- Sim, H. S., & Moon, W. H. (2015). Relationships between Self-Efficacy, Stress, Depression and Adjustment of College Students. *Indian Journal of Science and Technology*, 8(35).1-4.
- Sperry, L. (2015). *Mental Health and Mental Disorders: An Encyclopedia of Conditions, Treatments, and Well-Being* [3 volumes]: An Encyclopedia of Conditions, Treatments, and Well-Being. Santa Barbara, CA: ABC-CLIO, p. 47.
- Subramony, M., Segers, J., Chadwick, C., & Shyamsunder, A. (2018). Leadership development practice bundles and organizational performance: the mediating role of human capital and social capital. *Journal of Business Research*, 83, 120-129.
- Taylor, J. L. (2015). Person-environment interaction: *Effects of student-faculty congruence on academic satisfaction and achievement of student*. A dissertation submitted for doctor of education, Washington State University.
- Yau, H. K., Sun, H., & Cheng, A. L. F. (2012). Adjusting to university: the Hong Kong experience. *Journal of Higher Education Policy and Management*, 34(1), 15-27.

